

ДЪРЖАВЕНЪ ВЪСТНИКЪ

излиза всъки присъственъ день

ГОДИШЕНЪ ДОВОДЕНЪ: ЗА БЪЛГАРИЯ — 50 ЛЕВА, ЗА СТРАНСТВО — 60 ЛЕВА, ПРЕДЛАЖЕНЪ ДОВОДЕНЪТЪ ЗАПОЧВА ОТЪ 1-И АПРѢЛЪ. ОБЪЯВЛЕНА ОБСЪДЖЕНКА, РЪШЕНИЯ И ПРОВОРКА ОТЪ ОБЩЕСТВЕНЪ УПРАВЛЕНЕЦЪ, ОБЪЯВЛЕНА НА ТЪРГОВЕ, РЪШЕНИЯ НА ДУХОВЕНЪ ОБЩЕСТВЕНЪ ОБЪЯВЛЕНА ЗА ВЪРХОВЕНЪ ПРЪДМЕТЪ И ДР. ОБ ТАЗУВАТЪ ПО 20 СТ. НА ДУМА. — ЗАГЛАВЕНЪ ДАТА И ПОДБОИ ПО 1 ЛЕВЪ НА РЕДЪ. — ТЪРГОВСКИ ОБЪЯВЛЕНА, ОБРЖИ И ДР. ПО 20 ЛЕВА ЗА ВСЕКИ 100 ДУЖИ

НАЧАСТЪ ОТЪ 100 ДУЖИ И ПО 2 ЛЕВА НА РЕДЪ ЗА ЗАГЛАВЕНЪ ДАТА И ПОДБОИ. ЗА ТАБЕЛАРНИ РАБОТИ, КАТО ВАЛОНЪ И ДР. ПО 150 ЛЕВА НА ОТРАЖЕНЦЪ. ОСНОВОЖДАВАТЪ СЕ ОТИ ТАКОИ ОБЪЯВЛЕНИЯ ЗА ВЪРХОВЕНЪ ДЪЛЪ И ОБЪЯВЛЕНИЯ НА ВЪРХОВЕНЪ КЛОНИОНЕНЪ И АДМИНИСТРАТИВЕНЪ ОБЪЯВЛЕНИЯ И ПРОВОРАТЪ ЗА ДЕРЕВЕ, ОТКЛОНИОНЕНЪ СЪ ОБЪЯВЛЕНИЯ ПО УДАВЕНА ДЪЛЪ ОТЪ ОБЩЪ ХАРАКТЕРЪ, ОУМЪТЪ СЪ ВЪЛАСТЪ ПРЪДВАГАТЕЛЕНЪ ВЪ БЪЛГ. НАР. БАНКА СЪ ВНОСИ ЧИСТОВЕ

Година ХLI.

София, четвъртъкъ, 26 юни 1919.

Брой 63.

ОФИЦИАЛЕНЪ ОТДѢЛЪ.

М-во на Външнитъ Работи и на Изповѣданieto.

УКАЗЪ

№ 12.

НИЕ БОРИСЪ III

СЪ БОЖИЕ ЖЕЛОСТЬ И КАРОВАТА ВОЛЕ
ЦАРЬ НА БЪЛГАРЕТЪ.

По прѣложеноieto на Нашия Министъръ Прѣдседателъ, Министъръ на Външнитъ Работи и на Изповѣданieto, прѣдставяно намъ съ доклада му отъ 19 май, № 658,

Постановки и постановления:

I. Утвърждаване следния

УСТАВЪ

за духовното устройство и управление на мюсюлманитъ въ Царство България.

Глава I.

Общи положения.

§ 1. Всѣки мюсюлманъ, живуща постоянно или временно въ царството, билъ тѣ български подданъ или тужденъ, се ползуватъ отъ свобода на вѣроизповѣданieto си, стига капълението на обрѣдѣтѣ да не нарушава дѣйствиелитъ закони и прѣдписанията на тоя уставъ.

§ 2. Никой мюсюлманъ не може, поради религиозни убѣждения, да отбѣгнува отъ изпълнението на дѣйствиелитъ и задължителни за всѣкого законъ и распорѣди на тоя уставъ.

§ 3. Въ духовно-административно и вѣроизповѣдно отношение мюсюлманитъ се управляватъ отъ прѣдседателъ въ тоя уставъ органи и власти подъ върховния надзоръ на Министерството на външнитъ работи и на изповѣданията, а въ финансово отношение, подъ контрола на Министерството на финанситъ и Върховната сметна палата.

§ 4. Въ вѣроизповѣдно-административно и сѣдобно отношение мюсюлманитъ въ царството се управляватъ отъ главно мюфтияство, мюфтияства, мюфтияски намѣстничества и духовни сѣдишища съгласно постановленията на тоя уставъ.

§ 5. Главниятъ мюфтия, мюфтиятъ, мюфтияскитъ намѣстници и всѣки длъжностни лица въ вѣроизповѣданieto си, съ отговорни за длъжноститъ, които заематъ, прѣдъ дисциплинарни събѣти при Министерството на Външнитъ Работи и на Изповѣданията и прѣдъ духовнитъ сѣдишища, а за прѣдседателитъ си длѣния и за попитъ, които нанасятъ на общинскитъ имоти, отговарятъ на общо основание прѣдъ гражданскитъ сѣдишища.

§ 6. Дѣловодство и сътководство на главно мюфтияство, духовнитъ сѣдишища, мюфтияствата и мюфтияскитъ намѣстничества се водитъ на български езикъ, а ония на самостоятелствата се водитъ на български и турски езикъ.

Протоколитъ, рѣшенията и отговоритъ въ мюсюлманскитъ дѣла книжа ще се водятъ на турски езикъ, обаче трябва поирѣженно да бѣдатъ прихруженъ и съ прѣводъ на български.

Глава II.

а) Мюсюлманска вѣроизповѣдна община.

§ 7. Въ всѣко населено мѣсто, дѣто имѣятъ или установено мѣстожителство пове 40 мюсюлмански семейства, или повече, съ разрѣшението на Министерството на Външнитъ Работи и на Изповѣданията, могатъ да се групиратъ въ една вѣроизповѣдна община мюсюлманскитъ семейства, отъ които да се образува община мюсюлманска вѣроизповѣдна община.

Въ община I типа дѣто има мюсюлманскитъ семейства вѣроизповѣданieto, съ разрѣшението на Министерството на Външнитъ Работи и на Изповѣданията, могатъ да се групиратъ въ една вѣроизповѣдна община мюсюлманскитъ семейства, отъ които да се образува община мюсюлманска вѣроизповѣдна община.

Въ община II типа дѣто мюсюлманскитъ семейства вѣроизповѣданieto, съ разрѣшението на Министерството на Външнитъ Работи и на Изповѣданията, могатъ да се групиратъ въ една вѣроизповѣдна община мюсюлманскитъ семейства, отъ които да се образува община мюсюлманска вѣроизповѣдна община.

§ 8. Вѣроизповѣдната община е юридическа личностъ, като такава тя има право да скупочка, да дѣлжитъ и учалищата си, движими и недвижими имоти и да прѣнеса съ или безъ задѣжкия, дарения и завѣщания, направени въ тѣяна полза.

§ 9. Иматитъ на прѣдседателя да съществуватъ мюсюлманскитъ вѣроизповѣдни общини, прѣмъватъ въ вѣдѣние на пѣл-блжката въ сѣдѣна община. Захва ян се къ тѣтѣ прѣмъватъ върху главно мюфтияство, което ликвидира съ тѣхъ произведенито отъ тѣя ликвидация прѣведѣ кѣтъ община фондъ на мюсюлманското вѣроизповѣданieto въ царството.

§ 10. Всѣки мюсюлманитъ, бѣтъ вѣдѣния на мюсюлманскитъ вѣроизповѣдна община, бѣтъ задължително членъ на мюсюлманскитъ вѣроизповѣдна община, въ района на коитоука се установило сѣ мѣстожителство.

10. Настоятелство на мюсюлманските вѣроизповѣдни общини.

§ 11. Всяка мюсюлманска вѣроизповѣдна община се управлява отъ настоятелство, състоеще се отъ 5 до 9 члена, споредъ броя на сѣмевотната, които я съставляватъ, а именно: въ селата отъ 5 членове, въ околниските градове отъ 7 члена, въ околниските градове отъ 9 члена.

§ 12. Настоятелството се избира отъ членовете на мюсюлманската вѣроизповѣдна община. Редовниятъ изборъ става въ иднина въ 3 години прѣвъ мѣсецъ февруарий, въ донѣ, опрѣдѣленъ съ заповѣди отъ Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията. Изборитъ се произвеждатъ съгласно постановленията на тоя уставъ.

Когато няколко салища образуватъ една вѣроизповѣдна община, изборитъ се произвеждатъ въ центъра, гдѣто функционира настоятелството.

§ 13. Избиратели сѫ всички мюсюлмани, български подданни, които сѫ въвршили 21-годишна възраст и се ползватъ отъ граждански и политически права.

§ 14. Не могатъ да бъдатъ избиратели:

- 1) Осъденитъ на лишаване отъ граждански и политически права до възстановяване на правата имъ;
- 2) Лица, които сѫ постъпили на служба на друга държава безъ разрѣшане на българското правителство;
- 3) Лицата, поставени подъ сѣдебно запрещение или подъ настойничество;
- 4) Просиянтъ, записани като таенци въ списъцитъ на административната община;
- 6) Циганитъ-мотамеджии, които нѣматъ установено мѣстожительство и
- 6) Съдържателитъ на публични домове и безправни заведения.

§ 15. Избирателъ за членове на настоятелството сѫ всички мюсюлмани, български подданни, които отговарятъ на следнитъ условия:

- 1) Иматъ всички права и качества на избиратели въ вѣроизповѣдната община;
- 2) Иматъ навършена 30-годишна възраст;
- 3) Членове сѫ на общината най-малко отъ 3 години;
- 4) Грамотни сѫ на български и турски езикъ;
- 5) Иматъ недвижими имоти въ района на общината;
- 6) Свършили най-малко сръдно училище и медресе, ако сѫ 25-годиши макаръ и да не притежаватъ недвижими имоти и
- 7) Навѣстни сѫ съ своята честностъ.

§ 16. Не могатъ да бъдатъ избиратели за членове на настоятелството:

- 1) Лица, които сѫ въ договорни отношения съ вѣроизповѣдната община;
- 2) Свещенослужителитъ;
- 3) Чиновникитъ и служащитъ при вѣроизповѣдната община, и въ училищата;
- 4) Лицата, които нѣматъ опрѣдѣлено занятие и
- 6) Лицата, които сѫ съдружници или сродници по кръвъ до 2-та степенъ, а по сватовство до 2-ра степенъ.

Забѣлъжка. Въ случай че бъдатъ избрани подобни сродници или съдружници, времето се бѣл отъ гѣтъ, който е по-близкъ до вѣротъ.

При разногласие отъ тогѣжъ време.

§ 17. Списъцитъ на избирателитъ се навлича отъ избирателната книга на съответната административна община и се обявява чрезъ захвърчане при вѣдоеветъ на псалнитъ най-късно 15 дни прѣди датата на изборитъ. Въ точенъ на първѣтъ 10 дни въ него се внасятъ всички погрѣбни поправки, слѣдъ което той се подписва отъ настоятелството и се прѣдставя на прѣдседателя на изборното бюро.

§ 18. Изборитъ трае само единъ денъ отъ 8 часа сутринята до 5 часа слѣдъ пладне.

Ако по нѣкоя причина изборитъ не се навърши, една седмица слѣдъ това се приоткрива къмъ новъ изборъ. Ако и въ тоя донѣ изборитъ не се произведе, Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията постановява съгласно § 23 на тоя уставъ.

§ 19. Всякъ избирателъ гласува отъ избирателната си книжка. Гласуването става съ прѣдставяне на избирателната книжка и отбѣлчаване въ избирателнитъ списѣци. Гласуването е лично и тайно.

§ 20. Изборитъ се навършватъ и ръководятъ отъ избирателното бюро. Въ списъцитъ вѣроизповѣдни общини изборитъ се състоятъ отъ единъ прѣдседател — членъ на общинския отъбѣтъ; двама членове — мюсюлмански ух-

тели или свещенослужители и единъ дѣловодител — кретари-биректъ на общината.

Въ градскитъ вѣроизповѣдни общини биректо се състои отъ единъ прѣдседател — мюсюлмански ух-тели или свещенослужители и единъ дѣловодител — кретари-биректъ на общината. Въ селскитъ вѣроизповѣдни общини биректо се състои отъ единъ прѣдседател — мюсюлмански ух-тели или свещенослужители и единъ дѣловодител — кретари-биректъ на общината.

Забѣлъжка. Кандидатитъ нѣматъ право да съдѣятъ като на изборъ при биректо.

§ 21. Съставътъ на биректо се назначава съ заповѣди отъ общинския комитетъ 15 дни прѣди датата на изборитъ. Въ сѣщата заповѣдъ се указва и мѣстото, гдѣто се произведе изборитъ.

Забѣлъжка. Въ градовете сѫ повече отъ 100 избиратели два дѣлѣ избиректи осѣлки.

§ 22. Най-късно 3 дни слѣдъ избора кретаритъ въ общината се избиратъ въ Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията, гдѣто се образува комисия отъ началника на вѣроизповѣдния отъбѣтъ, прѣдседателъ, делегатъ на главното мюфтийство, членъ и единъ отъ инспекторитъ при отъбѣтъ — като членъ докладчикъ, проучва книгата по изборъ и се приготвя докладъ за законността му. Утвърдението на изборъ става съ заповѣди по Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията.

§ 23. Въ случай че изборитъ бѣде касранъ, Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията постановява да се произведе новъ изборъ. Ако изборитъ е касранъ, Министерството постановява да се произведе новъ изборъ. Ако изборитъ е касранъ, Министерството постановява да се произведе новъ изборъ. Ако изборитъ е касранъ, Министерството постановява да се произведе новъ изборъ.

§ 24. Когато едно настоятелство бѣде разтурено, комисията, която е назначена за прѣдседателство, слѣдъ като вземе мнѣнието на главното мюфтийство, назначава административна комисия, която управлява дѣлата на общината до избирането на ново настоятелство.

Заповѣдта за назначаването на комисията се издава въ срокъ отъ три мѣсеци.

Забѣлъжка. Оставката на вѣдѣта съставъ на настоятелството или на отъбѣтитъ му членове се подава въ Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията, за което мюфтийскитъ комитетъ на мюфтийската намѣстничина съобщава на главното мюфтийство въ сѣдѣтине.

§ 25. Членоветъ на настоятелството най-късно 7 дни слѣдъ като имъ бѣде съобщено, че изборитъ е утвърденъ, избиратъ измежду си подъ прѣдседателството на маестария, прѣдседателъ, подпрѣдседателъ и секретари-биректи; това става въ първото заседание, което се свиква отъ общинския комитетъ. Другитъ изборни лица оставатъ за членове-събѣтници на настоятелството.

За изборъ се съставя протоколъ въ 3 екземпляри, по единъ отъ които се напраща чрезъ мюфтийството или мюфтийското намѣстничество на министерството и на главното мюфтийство за свѣдѣние.

§ 26. Следъ конституирането си, настоятелството приема сѣдѣтнитъ и дѣлата на общината отъ старото настоятелство. За случая се съставятъ потребнитъ актове. Прѣписи отъ тѣхъ се напращатъ чрезъ мюфтийството или мюфтийското намѣстничество въ министерството и главното мюфтийство за свѣдѣние.

Въ случай че при избирането или отпусането на членове на настоятелството открие нѣкоя злоупотреба, прѣдседателитъ на настоятелството е длъженъ, въ срокъ отъ единъ мѣсець, да донесе за това по надлежния редъ въ Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията, и да поиска ревизия; ако ревизията потвърди донесението, прѣдседателитъ е длъженъ, най-късно 15 дни слѣдъ получаване на ревизионния актъ, да възбуди углавно прѣсѣдване и да заведе граждански искъ противъ бившето настоятелство по законния редъ. Но направил ли това, той отговаря прѣдъ общитъ сѣдналища за вредитъ, причинени на общината и углавно като укривателъ.

§ 27. Наказателнитъ разпорѣбни на избирателнитъ закони нѣматъ сила и за изборитъ за настоятелства на мюсюлманскитъ вѣроизповѣдни общини.

в) Права и длъжности на настоятелствата.

§ 28. Настоятелството ръководи и управлява делата и отговаря на външноотговорната община и я представлява въ всички отношения.

§ 29. Настоятелството взима решение по всички въпроси, които са от негово компетентност. То отговаря солидарно за решенията, които отнесят интереси на външноотговорната община или които са противни на разпоредбата на устава.

Забележка. Решенията са законни, когато са взети въ изпълнение на повелите от външноотговорната община.

§ 30. Председателят, подпредседателят и секретарь-касиерът съставляват постоянното присъствие на настоятелството. Те са солидарно отговорни за прилагането на решенията на настоятелството, за точното изпълнение на бюджета на външноотговорната община и за негово да не бъде изпреварено и злоупотребява съ приходите на общинските имоти.

§ 31. Председателят на настоятелството представлява външноотговорната община и нейните интереси пред административните и съдебни власти. Той туря въ изпълнение вестите от настоятелството разпоредения и ръководи делата на настоятелството.

§ 32. Настоятелството назначава и уволнява джамийските служители и представя по установения ред на съответния мѣстия или мѣстийски намѣстникъ кандидатите за свещенослужители.

То контролира джамийските служители и всички богоугодни заведения на общината и да за реда и хигиената на тях.

§ 33. Настоятелството е длъжно точно и навременно да изпълнява запевдките и разпореденията на Министерството на Външните Работи и на Икономическото и на съответния мѣстия или мѣстийски намѣстникъ.

§ 34. Всяко настоятелство трябва да води следните книги: 1) главна приходо-разходна книга, 2) протоколна книга, 3) касовъ дневникъ, 4) инвентаръ, 5) квантиционна книга и 6) входна и изходна дневникъ.

Тези книги трябва да бъдат промуверовани, промуверовани и заверени отъ респективния мѣстия или мѣстийски намѣстникъ.

§ 35. Длъжността членъ на настоятелството е почетна и безплатна.

Лицето, изомарено съ касовата служба на настоятелството, заваря и неговъ членъ, може да и дучава въ награждение, въ размеръ най-много 3000 л. годишно отъ общия приходъ на общинските имоти.

§ 36. Никой членъ на настоятелството не може да напусне длъжността си преди да бъде формално уволненъ съ законни по Министерството на Външните Работи и на Икономическото. На негово мѣсто министерството назначава оня, който при избора е получил най-много гласове подиръ утвърдените членове.

§ 37. Ако някой членъ на настоятелството не приеме длъжността, по уважителни причини, или ако не изпълни длъжността си или я изпълнява небрежно, Министерството на Външните Работи и на Икономическото, по предложение на мѣстията или мѣстийски намѣстникъ, го уволнява и замѣтва по реда, указанъ въ § 36.

§ 38. Въ случай че бъде уволненъ председателят, подпредседателят или секретарь-касиерът или някъ и тримата заедно, настоятелството, следъ като министерството поиздаде състава му по горьказанния редъ, избира нови такива съгласно § 25.

§ 39. Ако настоятелството съ своите действия наруши разпореденията на своя уставъ и естетва интереси на общината, Министерството на Външните Работи и на Икономическото по предложение на мѣстията или мѣстийски намѣстникъ при изключителния случай, назначава друго настоятелство, по реда указанъ въ § 23.

§ 40. Настоятелствата се съобщават съ Министерството на Външните Работи и на Икономическото посредствомъ съответния мѣстия или мѣстийски намѣстникъ.

§ 41. Всяко настоятелство има печатъ и бланка съ джамийски, герба и надписъ на български и турски: "Народно Българско мюсюлманско самоуправна община..."

г) Бюджетъ на външноотговорната община.

§ 42. Финансовата година на външноотговорната община почва отъ 1 априлъ и свършка на 31 мартъ. За всяка такава година настоятелството съставлява бюджетно-проектъ за приходите и разходите на общината.

§ 43. До 16 януарий настоятелството на общината приготвя и прѣма бюджета-проектъ, който въ три екземпляра напраща на съответния мѣстия или мѣстийски намѣстникъ. Последниятъ прѣглежда бюджета-проектъ и най-късно до 1 февруарий го напраща, пра събѣ мотивирано мѣстие, въ Главното мѣстийство, които, пакъ-късно до 15 февруарий, съ мотивиранъ докладъ го напраща на Министерството на Външните Работи и на Икономическото за утвърждение.

Единиятъ екземпляръ отъ утвърдения бюджетъ остава въ министерството, другиятъ у мѣстията или мѣстийски намѣстникъ, а третия се връща на настоятелството за изпълнение.

§ 44. Ако министерството не утвърди бюджета поради оупущения и неправилности въ него, връща го на настоятелството за повторно разглеждане и поправка въ пълн, ако прѣмето е късно, самопзирава оупущенията и неправилностите и слѣди това го утвърждава.

Когато новиятъ бюджетъ не се утвърди до 1 априлъ до утвърждението му, остава въ сила стариятъ бюджетъ.

§ 45. Всяка сума отъ бюджета се употребява само за определената целъ. Ни една сума не може да се прѣнесе отъ единъ параграфъ за пострѣшно разходи по другъ.

Забележка. Сумите на разходка на частните мюсюлмански училища въ общината се вписват въ разходъ и се турятъ на разположение на съответното мюсюлманско училищно настоятелство.

§ 46. Ако въ течение на бюджетната година, сумата по някъв § се укаже недостатъчна, тя може да се попълни отъ § "Запазенъ фондъ", който не трябва да надмивава 5% отъ общата сума на бюджета. Сумата отъ този § може да се прѣнесе въ други §§ по разхода само по решение на настоятелството, въз основа на мотивирано писмено изложение на секретарь-касиера.

Отъ § "Запазенъ фондъ" не могатъ да се увеличаватъ §§ за издръжане личния съставъ на служимите при настоятелството, джамийни и богоугодните заведения, както и § "испределенъ разходъ".

§ 47. Отъ изангизирани по бюджета на външноотговорната община 80% се взиматъ за фонда на тая община, а останалите 20% служатъ за общъ фондъ на мюсюлманското самоуправление въ царството.

Сумите по тая фондове се внасятъ въ Българската народна или земеделътска банка или съ тяхъ се купуватъ български държавни ценни книжа.

Приходите на общинския фондъ се разходватъ за подпомагане на бедни, сираци и пр. въ района на общината.

Разходването на приходите отъ тая фондъ става съ мотивирано решение на настоятелството, утвърдено отъ респективния мѣстия или мѣстийски намѣстникъ.

д) Каса и отчетност на настоятелството.

§ 48. Всяко настоятелство прѣдвжда въ бюджета си 10% отъ общите приходи за издръжка на новоустроеното при Главното мѣстийство "отделение за духовенството и вакѣфитъ".

§ 49. Секретарь-касиерътъ, прѣбира приходите и произвежда и оправдава разходите, съгласно бюджета, на външноотговорната община.

§ 50. Лицето, което изпълнява касовата служба на общината, било то членъ на настоятелството или не, прѣдставлява гаранция прѣзъ него въ размеръ и видъ, каквито настоятелството опредали.

Гаранцията се съхранява у прѣдседателя на общината и се освобождава, по постановление на настоятелството, утвърдено отъ респективния мѣстия или мѣстийски намѣстникъ.

§ 51. Въ касата на селска външноотговорна община не могатъ да се държатъ повече отъ 200 л., а на градова, повече отъ 500 л. Останалите приходи се внасятъ въ книжовности и актурити на Българската народна и земеделътска банки на текуща лихвена сметка.

§ 52. Секретарь-касиерътъ се грижи за правилното и навременно събиране на приходите и законнообразното произвеждане на разходите.

§ 53. Всяка постъпила въ касата сума се вписва въ присъственото на актености. Въ квантиционната книга която съдържа двѣ отделни части: квантъ, който остава въ книгата и квантиция, които се отръзват и дава на актеността.

1) да е български гражданин; да може да се назначава без пречка за изпълнителя на настоящото.

2) да е поддържан от председателя и приподробен от секретар-каснера.

§ 55. Всички разходи по бюджета на въоръжените сили се оправдават с редовни оправдателни документи. Тези документи подлежат на всички горкиви събори и имат същата форма, както държавните.

§ 56. Инспекторите при Министерството на Финансите произвеждат ревизии по отчитаността на настоятелството всякога, когато това се намери за нужно. За резултата да бъде ревизиите съставяват ревизионен отчет. Два екземпляра от този отчет се изпращат на Министерството на Външните Работи и на Изпълняващите.

§ 57. Всякога веднаж за всичко тримесечно настоятелството проверява касата на общината. За всички нередовности и неправилности по приходо-разходо настоятелството изисква от секретар-каснера нужните обяснения и излага резултата от проверката в постановление.

§ 58. Настоятелството се задължава да съставя отчет ежегодно за три месеца гласния отчет на общините си по приходо-разходо приключеното бюджетно изчисляване и влязлото до 15 январи да представя чрез изпълняващите или мюсюлманските намъстеници: един екземпляр заедно с един завършен отчет, на всички необходими документи по приходо и разхода, един екземпляр на Главното мюфтияство, третият екземпляр се вадържа на дълга на настоятелството.

§ 59. За разходи, извършени по според наредбите, не подлежат отплащане солидарно заплатата, която се дължи ако одобрили извършването или заедно с каснера.

а) Казначария на въоръжените община.

§ 60. Всяко настоятелство има своя казначария, която се управлява под надзора на председателя от секретар-каснера на настоятелството.

§ 61. Секретар-каснерът държи протоколите на настоятелството, води приходната и изходната прѣписка и я групира въ дѣла; води печата, дѣлата и архивата на настоятелството и отговаря за нередовностите въ казначарията.

§ 62. Всички изходящи писма се подписват от председателя или неговия намъстеник и секретар-каснера; телеграмите се подписват само от председателя.

Глава III.

Свещенослужители и служители при молитвените домове.

§ 61. Всяка въоръжена община трябва да издържа според средствата и нуждите си, свещенослужители и служители при джамията.

§ 62. Свещенослужители въ мюсюлманското въоръжение са: Имамът, Хатибът, Мюсюлманът и Ванзът, а служители — Казимът, Толбедарит и пр.

§ 63. За да бъде някой назначен за свещенослужител трябва:

- 1) да притежава свидетелство за завършен курс на медресе, или най-малко да отговаря на условията прѣдвидени въ § 64 отъ този уставъ;
- 2) да е български поданик;
- 3) да знае говоримия официален език и да е грамотен на него;
- 4) да не е под слѣдствие, да не е осъждаен и лишаван отъ граждански и политически права;
- 5) да е съ непорочно поведение (свидѣтелство отъ административната община, къмъ която се числи);
- 6) да се ползува съ почтлив уважение и добрие между събратниците си (свидѣтелство отъ съответната мюсюлманска въоръжена община);
- 7) да не страда отъ някоя искъвически или заризитова болестъ (свидѣтелство отъ лекар на държавна служба);
- 8) да няма никакъв външен физически недостатък;
- 9) да е изпънил поне 21 година, и

10) да е поддържан подлежащ където е приписан къмъ при Главното мюфтияство, или при мюсюлманството.

§ 64. Кандидатите за свещенослужители подлежат следния изпити:

а) имамитѣ и хатибитѣ поставятъ изпитъ четиво, най-малко отъ 5 реда, изъ книгата „Халекъ“ на държавното на което прѣдаватъ писмено въ турски езикъ. Всѣки кандидатъ отговаря на 5 въпроса по религиозната юриспруденция, относими до богослужението и бракосъчитанието и на три въпроса по благослужението и теджидата. При това всѣки кандидатъ да — имамъ и хатибъ произнесе по единъ „ашри-шерифъ“ отъ Корана и се внимава до колко той спазва интонацията, изисвана отъ теджидата;

б) на мюсюлманитѣ се изпитва няколко въпроса по религиозната юриспруденция, относими до мюсюлманството. При това всѣки кандидатъ произнася по единъ „ашри-шерифъ“ отъ Корана и се внимава до колко той спазва интонацията, изисвана отъ теджидата;

в) ванзитѣ поставятъ знаково върху четиво, най-малко отъ 10 реда, изъ книгата „Халекъ“ и го прѣдаватъ въ турски. Тѣ отговарятъ и на три въпроса отъ религиозната юриспруденция, относими до богослужението и на три други отъ Корана.

§ 65. Изпитната комисия съставя протоколъ за резултата на изпита, като обозначава успѣха на всѣки кандидатъ по отдѣлно. Прѣписъ отъ този протоколъ се изпраща въ Министерството на Външните Работи и на Изпълняващите за утвърждение. Въз основа на същия протоколъ, министерството приготвя специаленъ свидетелства за правоспособност и ги прѣпраща чрезъ Главното мюфтияство на правослужителите.

§ 66. Не се допуша назначаване на джамийски свещенослужител или служител, безъ да има отпѣдливо вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 67. Когато се появи вакантно мѣсто за свещенослужител, този отъ кандидатите бива назначен, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отпъватъ на поменатите условия, подлагат се на конкурсенъ изпитъ прѣди изпитна комисия въ съставъ: прѣдседател окръжния мюфтия и членове — прѣдседателя на джамийското настоятелство въ окръжния градъ и трима учени (Улеми) отъ орага. Вакантното мѣсто получаване лицето, което съчелъ изпита. При еднакъвъ успѣхъ, прѣпочята се сива на бившия притежател на длъжността.

§ 68. Изпитите за свещенослужители се провеждатъ веднажъ въ година прѣвъ мѣсецъ октомври.

§ 69. Не се допуша назначаване на джамийски свещенослужител или служител, безъ да има отпѣдливо вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 70. Когато се появи вакантно мѣсто за свещенослужител, този отъ кандидатите бива назначен, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отпъватъ на поменатите условия, подлагат се на конкурсенъ изпитъ прѣди изпитна комисия въ съставъ: прѣдседател окръжния мюфтия и членове — прѣдседателя на джамийското настоятелство въ окръжния градъ и трима учени (Улеми) отъ орага. Вакантното мѣсто получаване лицето, което съчелъ изпита. При еднакъвъ успѣхъ, прѣпочята се сива на бившия притежател на длъжността.

§ 71. Изпитите за свещенослужители се провеждатъ веднажъ въ година прѣвъ мѣсецъ октомври.

§ 72. Не се допуша назначаване на джамийски свещенослужител или служител, безъ да има отпѣдливо вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 73. Когато се появи вакантно мѣсто за свещенослужител, този отъ кандидатите бива назначен, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отпъватъ на поменатите условия, подлагат се на конкурсенъ изпитъ прѣди изпитна комисия въ съставъ: прѣдседател окръжния мюфтия и членове — прѣдседателя на джамийското настоятелство въ окръжния градъ и трима учени (Улеми) отъ орага. Вакантното мѣсто получаване лицето, което съчелъ изпита. При еднакъвъ успѣхъ, прѣпочята се сива на бившия притежател на длъжността.

§ 74. Изпитите за свещенослужители се провеждатъ веднажъ въ година прѣвъ мѣсецъ октомври.

§ 75. Не се допуша назначаване на джамийски свещенослужител или служител, безъ да има отпѣдливо вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 76. Когато се появи вакантно мѣсто за свещенослужител, този отъ кандидатите бива назначен, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отпъватъ на поменатите условия, подлагат се на конкурсенъ изпитъ прѣди изпитна комисия въ съставъ: прѣдседател окръжния мюфтия и членове — прѣдседателя на джамийското настоятелство въ окръжния градъ и трима учени (Улеми) отъ орага. Вакантното мѣсто получаване лицето, което съчелъ изпита. При еднакъвъ успѣхъ, прѣпочята се сива на бившия притежател на длъжността.

§ 77. Изпитите за свещенослужители се провеждатъ веднажъ въ година прѣвъ мѣсецъ октомври.

§ 78. Не се допуша назначаване на джамийски свещенослужител или служител, безъ да има отпѣдливо вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 79. Когато се появи вакантно мѣсто за свещенослужител, този отъ кандидатите бива назначен, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отпъватъ на поменатите условия, подлагат се на конкурсенъ изпитъ прѣди изпитна комисия въ съставъ: прѣдседател окръжния мюфтия и членове — прѣдседателя на джамийското настоятелство въ окръжния градъ и трима учени (Улеми) отъ орага. Вакантното мѣсто получаване лицето, което съчелъ изпита. При еднакъвъ успѣхъ, прѣпочята се сива на бившия притежател на длъжността.

§ 80. Изпитите за свещенослужители се провеждатъ веднажъ въ година прѣвъ мѣсецъ октомври.

§ 81. Не се допуша назначаване на джамийски свещенослужител или служител, безъ да има отпѣдливо вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 82. Когато се появи вакантно мѣсто за свещенослужител, този отъ кандидатите бива назначен, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отпъватъ на поменатите условия, подлагат се на конкурсенъ изпитъ прѣди изпитна комисия въ съставъ: прѣдседател окръжния мюфтия и членове — прѣдседателя на джамийското настоятелство въ окръжния градъ и трима учени (Улеми) отъ орага. Вакантното мѣсто получаване лицето, което съчелъ изпита. При еднакъвъ успѣхъ, прѣпочята се сива на бившия притежател на длъжността.

§ 83. Изпитите за свещенослужители се провеждатъ веднажъ въ година прѣвъ мѣсецъ октомври.

§ 84. Не се допуша назначаване на джамийски свещенослужител или служител, безъ да има отпѣдливо вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 85. Когато се появи вакантно мѣсто за свещенослужител, този отъ кандидатите бива назначен, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отпъватъ на поменатите условия, подлагат се на конкурсенъ изпитъ прѣди изпитна комисия въ съставъ: прѣдседател окръжния мюфтия и членове — прѣдседателя на джамийското настоятелство въ окръжния градъ и трима учени (Улеми) отъ орага. Вакантното мѣсто получаване лицето, което съчелъ изпита. При еднакъвъ успѣхъ, прѣпочята се сива на бившия притежател на длъжността.

§ 86. Изпитите за свещенослужители се провеждатъ веднажъ въ година прѣвъ мѣсецъ октомври.

§ 87. Не се допуша назначаване на джамийски свещенослужител или служител, безъ да има отпѣдливо вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 88. Когато се появи вакантно мѣсто за свещенослужител, този отъ кандидатите бива назначен, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отпъватъ на поменатите условия, подлагат се на конкурсенъ изпитъ прѣди изпитна комисия въ съставъ: прѣдседател окръжния мюфтия и членове — прѣдседателя на джамийското настоятелство въ окръжния градъ и трима учени (Улеми) отъ орага. Вакантното мѣсто получаване лицето, което съчелъ изпита. При еднакъвъ успѣхъ, прѣпочята се сива на бившия притежател на длъжността.

§ 89. Изпитите за свещенослужители се провеждатъ веднажъ въ година прѣвъ мѣсецъ октомври.

§ 90. Не се допуша назначаване на джамийски свещенослужител или служител, безъ да има отпѣдливо вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 91. Когато се появи вакантно мѣсто за свещенослужител, този отъ кандидатите бива назначен, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отпъватъ на поменатите условия, подлагат се на конкурсенъ изпитъ прѣди изпитна комисия въ съставъ: прѣдседател окръжния мюфтия и членове — прѣдседателя на джамийското настоятелство въ окръжния градъ и трима учени (Улеми) отъ орага. Вакантното мѣсто получаване лицето, което съчелъ изпита. При еднакъвъ успѣхъ, прѣпочята се сива на бившия притежател на длъжността.

§ 92. Изпитите за свещенослужители се провеждатъ веднажъ въ година прѣвъ мѣсецъ октомври.

§ 93. Не се допуша назначаване на джамийски свещенослужител или служител, безъ да има отпѣдливо вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 94. Когато се появи вакантно мѣсто за свещенослужител, този отъ кандидатите бива назначен, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отпъватъ на поменатите условия, подлагат се на конкурсенъ изпитъ прѣди изпитна комисия въ съставъ: прѣдседател окръжния мюфтия и членове — прѣдседателя на джамийското настоятелство въ окръжния градъ и трима учени (Улеми) отъ орага. Вакантното мѣсто получаване лицето, което съчелъ изпита. При еднакъвъ успѣхъ, прѣпочята се сива на бившия притежател на длъжността.

§ 95. Изпитите за свещенослужители се провеждатъ веднажъ въ година прѣвъ мѣсецъ октомври.

§ 96. Не се допуша назначаване на джамийски свещенослужител или служител, безъ да има отпѣдливо вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 97. Когато се появи вакантно мѣсто за свещенослужител, този отъ кандидатите бива назначен, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отпъватъ на поменатите условия, подлагат се на конкурсенъ изпитъ прѣди изпитна комисия въ съставъ: прѣдседател окръжния мюфтия и членове — прѣдседателя на джамийското настоятелство въ окръжния градъ и трима учени (Улеми) отъ орага. Вакантното мѣсто получаване лицето, което съчелъ изпита. При еднакъвъ успѣхъ, прѣпочята се сива на бившия притежател на длъжността.

§ 98. Изпитите за свещенослужители се провеждатъ веднажъ въ година прѣвъ мѣсецъ октомври.

§ 99. Не се допуша назначаване на джамийски свещенослужител или служител, безъ да има отпѣдливо вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 100. Когато се появи вакантно мѣсто за свещенослужител, този отъ кандидатите бива назначен, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отпъватъ на поменатите условия, подлагат се на конкурсенъ изпитъ прѣди изпитна комисия въ съставъ: прѣдседател окръжния мюфтия и членове — прѣдседателя на джамийското настоятелство въ окръжния градъ и трима учени (Улеми) отъ орага. Вакантното мѣсто получаване лицето, което съчелъ изпита. При еднакъвъ успѣхъ, прѣпочята се сива на бившия притежател на длъжността.

§ 101. Изпитите за свещенослужители се провеждатъ веднажъ въ година прѣвъ мѣсецъ октомври.

§ 102. Не се допуша назначаване на джамийски свещенослужител или служител, безъ да има отпѣдливо вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 103. Когато се появи вакантно мѣсто за свещенослужител, този отъ кандидатите бива назначен, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отпъватъ на поменатите условия, подлагат се на конкурсенъ изпитъ прѣди изпитна комисия въ съставъ: прѣдседател окръжния мюфтия и членове — прѣдседателя на джамийското настоятелство въ окръжния градъ и трима учени (Улеми) отъ орага. Вакантното мѣсто получаване лицето, което съчелъ изпита. При еднакъвъ успѣхъ, прѣпочята се сива на бившия притежател на длъжността.

§ 104. Изпитите за свещенослужители се провеждатъ веднажъ въ година прѣвъ мѣсецъ октомври.

охраняват мюфтия вѣдеса въ Българската Народна Вѣща и 20 лева ва издръжката на отбѣлението на духовенството вакъфитѣ при главното мюфтияство.

Удостоверенията, които Министерството на Внѣшнитѣ Работи и на Навоѣданията издава на православни, съ изключение на горбоями нѣлостъ, се освобождаватъ отъ издръжка друга такса.

Въ обѣдѣжка Въ Главното мюфтияство се води особена книга на движението на свещенослужителски персоналъ.

§ 69. Забранитѣ отъ тѣя устава, свещенослужители, които отговарятъ на условията, пазожени въ § 68, безъ пуняктъ 10, запазватъ мѣстата си.

Не отговарящитѣ на тѣя условия, оставатъ на мѣстата си, докато бъдатъ замѣстени отъ лица съ опредѣленія цѣпата.

§ 70. Когато нѣкоя джамийска длъжностъ остане вакантна, тя се дава на оноа лице, което, споредъ вакъфнамето, има право да я прѣтжева. А за джамийски длъжности, които се даватъ бѣзъ вакъфнаме, се произвежда конкурсенъ изпитъ, по реда указанъ въ § 67 на тѣя устава.

§ 71. Когато единъ прѣтжевателъ на вакъфска длъжностъ бѣзъ вакъфнаме, умре, бѣзъ да остави пълнолѣтнѣ синове, или ако такава се дава на непълнолѣтния му синъ, както въ такъвъ случай, да пълнолѣтнѣ си и налѣтържавале нужния изпитъ, се замѣства отъ трето лице, което е издръжало съ успѣхъ конкурсния изпитъ.

Ако малолѣтния остави нѣколко малолѣтния синове, длъжността се държи за най-възрастния измежду тѣхъ.

§ 72. Когато прѣтжевателѣтѣ на нѣколко джамийски длъжности, които се даватъ бѣзъ вакъфнаме, умре и остави пълнолѣтнѣ и непълнолѣтнѣ синове, въ такъвъ случай се поставява по слѣдния начинъ: слѣдъ като се даде трѣтъ конкурсенъ изпитъ, на всѣки отъ пълнолѣтнитѣ синове по една отъ тѣя длъжности, останалата длъжностъ се дава на непълнолѣтния или, ако съ повече тѣхъ, на най-възрастния измежду тѣхъ. Ако пълнолѣтнитѣ синове, не сполучатъ да издръжатъ конкурсния изпитъ или слѣдъ като съ го издръжали, оставатъ, длъжността постепи, въ такъвъ случай на непълнолѣтнитѣ се раздава, по жребие, по една отъ най-доходнитѣ длъжности. Ако е само единъ, слѣдъ като му се даде най-доходната длъжностъ. Останалитѣ длъжности се раздаватъ трѣтъ конкурсенъ изпитъ, на вѣнши лица.

§ 73. Не могатъ да се даватъ на едно и също лице длъжности, извършването на които трѣбва да става едновременно или въ различни врѣмена, но на далечни разстояния — въ едно и също градъ.

§ 74. Непълнолѣтнитѣ, които продължаватъ своето учение, и джамийскитѣ длъжности, на които изцѣпчатъ други лица, като тѣхна замѣстници, могатъ да си поискатъ длъжността, слѣдъ като издръжатъ изисквания конкурсенъ изпитъ и то така: мюфтинитѣ съ длъжностъ да издръжатъ тол изпитъ до 21 си годишна възраст; имаинитѣ, хатибитѣ, шейховитѣ и каванитѣ до 25-годишната възраст; а мадериситѣ — до 30-годишна възраст.

Забѣдѣжка. Встапалитѣ въ длъжността духовни лица се ползватъ отъ привилегията на закона за свободенитѣ сѣли.

§ 75. Ония отъ горбѣосочениитѣ лица, които, достигнали 15 си годишна възраст, не продължаватъ своето учение; или, макаръ че продължаватъ учението си, съ прѣпусвала, бѣзъ законни причини, да държатъ изпита въ горбѣорѣдѣленитѣ срокове; или пъкъ, които съ се явили на конкурсенъ изпитъ, но не съ могатъ да го издръжатъ, изгубватъ длъжността, която до тогава се считаше условно тѣхна. Въ този случай, длъжността се дава на лицата, които съ издръжали съ успѣхъ изпита.

Забѣдѣжка. Лицата, които замѣстватъ нѣкои възпалителски въ длъжността му, сѣбятъ отъ скъперничесто въ нѣкое вастоянство по отношение на тѣя длъжностъ. За всѣкъ сѣлъ дѣствително по изпълненіе длъжността, тѣ вонитѣ отговаряватъ прѣдвѣдени въ вастоянствѣ въ закона на вастоянството. Вастоянствѣ прѣдвѣдени въ изпълненіето на тѣя длъжностъ, се разпрѣдѣля по нѣколколеа между непълнолѣтнѣ и лѣвито, вонитѣ ги замѣстватъ.

§ 76. Забранено е възлагането на джамийска длъжностъ, която се дава бѣзъ вакъфнаме, върху лица, които замѣстватъ държавна служба.

§ 77. Длъжноститѣ на свещенослужителитѣ съ слѣднитѣ: 1) да изцѣпчатъ (свещенослужителитѣ); 2) да изцѣпчатъ; 3) да постробватъ и 4) да извършватъ въобще всѣчки други религиозни обреди и трѣби, прѣдвѣдени въ шариатскитѣ закони. Освѣнъ това, тѣ съ длъжни да изпълняватъ служебнитѣ духовни перачки на дръжкѣтѣ си вѣчалници (мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници).

§ 78. Свещенослужителитѣ не могатъ да приематъ никаква и да бѣзѣ трѣба и обрѣди, ако нѣма бѣзѣ бѣзѣ прѣдвѣдени въ шариатскитѣ закони.

§ 79. Нѣкоя свещенослужителъ не може да извършва религиозни трѣби и обрѣди на нѣкоя отъ нѣкоя вѣдѣние, прѣдвѣдени да съ минали, по трѣбѣ на нѣкоя отъ Мохамеданско вѣроизповѣданіе.

§ 80. Свещенослужителѣтѣ не могатъ да извършватъ изцѣпчването на религиозна трѣба или обрѣди на свои изцѣпчители, нѣтъ какъвто и да бѣло прѣдлогъ, бѣзѣ законни прѣдвѣданията на законитѣ и вастоянствѣ.

§ 81. Свещенослужителитѣ иматъ право да участватъ въ споровѣ, по брѣкоразводни и други такива, които съ съ нѣколколеа компетентности на мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници.

§ 82. Нѣкоя не може, подъ страхъ на налѣтнѣ прѣдвѣдени въ чл. чл. 450 и 460 отъ Наказателния законъ, да прѣтжеви прѣдвѣнитѣ на своитѣ брѣди, да съ шариатско саморазно духовно звание или да бѣзѣ брѣмено бѣзѣ друго отъ духовенството прѣдвѣнитѣ прѣдвѣнитѣ лица, обаче, могатъ да носятъ прѣдвѣнитѣ прѣдвѣнитѣ не съ въ изплашеніе на длъжноститѣ си.

§ 83. Имаинитѣ не могатъ да извършватъ религиозни обреди съ нужното изцѣпчване, нѣтъ въ нѣкоя вѣдѣние свѣдѣтелства за свободно стѣжване къ брѣди, бѣзѣ прѣдвѣдени вѣнши условия, които съ прѣдвѣдени въ шариатскитѣ закони.

§ 84. Свещенослужителитѣ не могатъ да извършватъ религиозни трѣби и обрѣди извънъ общината, която служатъ, освѣнъ въ случаи на необходимостъ и то съ разрѣшеніе на съответния мюфтий или мюфтийскитѣ намѣстници.

§ 85. Нѣкоя свещенослужителъ не може да оставя стѣва отъ мѣстослуженіето си бѣзѣ прѣдвѣнитѣ прѣдвѣнитѣ. За отпуститѣ до 10-денъ се пощѣ фаворизовано отъ вадлѣжнитѣ мюфтинѣ или мюфтийскитѣ намѣстници до 20-денъ се пощѣ разрѣшеніе отъ охранителния мюфтий или мюфтийскитѣ намѣстници. Разрѣшеніето се дава отъ вадлѣжнитѣ мюфтияство, а за отпуститѣ повече отъ това се иска разрѣшеніе отъ Министерството на Внѣшнитѣ Работи и на Навоѣданията. Въ прѣдвѣнитѣ случаи мюфтияство или мюфтийскитѣ намѣстникѣ трѣбва да сполучатъ прѣдвѣнитѣ, по които съ бѣде вѣмѣстони въ службата съ освѣтленіе имать свещенослужителъ; за да не пострадатъ интереситѣ на постробата нему община.

§ 86. Забранява се на свещенослужителитѣ да отпиратъ или да получаватъ възнагражденіе въ нѣколколеа.

§ 87. Имаинитѣ не могатъ да отпиратъ трѣби по голѣбинъ отъ слѣдующитѣ:

- 1) За свѣдѣтелство за свободно вѣжване отъ брѣди 10 лева;
2) За постробене 20 лева.
3) За възвѣдка 40 лева.

Забѣдѣжка. За бѣднитѣ се вонитѣ поощеніе, бѣзѣ Крайно бѣднитѣ се поощеніе бонитѣ.

§ 88. Актоветѣ за раздално, за изцѣпчване и за вѣжване се събѣдватъ въ общината, дѣто съ стѣвалитѣ отъ длъжностно лице, по гражданското състояние, бѣзѣ никаква изцѣпчване.

§ 89. Всѣки имаинѣтѣ въ длъжностъ да държи въ вѣнши рогеситѣ да отбѣдѣвани раздалнитѣ, мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници, на своитѣ вѣнши общини, да събѣдватъ да събѣдватъ тѣя случаи, прѣдвѣдени въ мюфтияството или мюфтийското намѣстничество, да държи особѣтѣ регистъръ за отбѣдѣванитѣ случаи.

Глава IV.

Молитвени донове и богоослуженията.

§ 90. Всѣка вѣроизповѣдка община трѣбва да има единъ или повече молитвени донове, бѣзѣ бѣзѣ на селскитѣ си.

§ 91. Вадлѣжно на новѣ молитвени донове, прѣдвѣдени съ разрѣшеніе на Министерството на Внѣшнитѣ Работи и на Навоѣданията. Разрѣшеніето се поисква отъ главното мюфтияство съ мюфтиралѣтѣ до нѣкоя отъ нѣкоя кѣтнѣя мѣстѣ или мюфтийскитѣ намѣстници, бѣзѣ бѣзѣ на постробаніе на вастоянството на вѣроизповѣданіе община. Тѣя докладѣтѣ, прѣдвѣдени съ прѣдвѣнитѣ сградата, трѣбва да съдържатъ свѣдѣния за: 1) цѣпчване на мюфтийскитѣ вастоянствѣ; 2) цѣпчване, които налагатъ прѣдвѣнитѣ; 3) вадлѣжнитѣ за сградата, съ бѣзѣ бѣзѣ дѣтнѣ и цѣпчване постробата.

Проектът на сградата се напраща въ Министерството на общия сградн, пътищата и благоустройството за одобрение и утвърждение.

§ 92. Богослужението въ молитвенитѣ домове е публично. Богослужение на открито и религиозни процесии се допускатъ съ разрешение отъ мѣстнитѣ административно-политически власти.

§ 93. Молитвенитѣ домове служатъ само за извършване на религиозни трѣби и обреди, които ставатъ при открити врата. Слѣваще, за каква и да бѣде друга цѣль, въ молитвенитѣ домове се забраняватъ.

Глава V.

а) Мюфтини и мюфтийски намѣстници.

§ 94. Въ духовно отношение мюсюлманитѣ въ България се управляватъ отъ Главния мюфтия, отъ мюфтин и мюфтийски намѣстници.

Броятъ и сѣдлащата на мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници се сирѣдѣли отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 95. Мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници сѣ джуданъ издѣлници на повѣренитѣ имъ райони и административно-судобни органи на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията и на главното мюфтийство.

§ 96. Мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници се назначаваатъ отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията по предложение на Главния мюфтия. При назначаване на мюфтийски намѣстници главниятъ мюфтия взема мѣстното на надлежния окръжен мюфтия.

Възложена окръжнитѣ мюфтин се назначаваатъ съ царски указъ, а мюфтийскитѣ намѣстници — съ министерска заповѣдъ.

§ 97. Мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници, за да могатъ да изпълняватъ функциитѣ си на сѣдми, трѣбва да бѣдатъ свободни съ мораломъ, издадено отъ главното мюфтийство и да притежаватъ условията, изброени въ § 98.

§ 98. Кандидатитѣ за мюфтин и мюфтийски намѣстници трѣбва да притежаватъ слѣднитѣ качества:

- 1) Да не сѣ осжидани и изплавани отъ граждански и политически права и да не сѣ подъ слѣдствие.
- 2) Да сѣ български поданици, да знаятъ говоримия офанталенъ езикъ и да сѣ грамотни на него.
- 3) Да сѣ съ непорочно повѣдение (свидѣтелство отъ административната община, къмъ която сѣ числи).
- 4) Да се ползуватъ между събреннитѣ си съ почитъ, уважение и добрие (свидѣтелство отъ настоятелството на въроизповѣдната община).
- 5) Да не сѣ страдали отъ никоя психическа или заразителна болестъ (свидѣтелство отъ лекаръ на държавна служба) и да нѣматъ видими физически недостатѣци;
- 6) Да сѣ навършили 30-годишна възраст;
- 7) Да притежаватъ издѣлнитѣ или свидѣтелство отъ духовното училище „Нювабъ“.
- 8) Или да сѣ издѣлвали нужния изпитъ дрѣдъ висшнѣ джумукъ сѣдѣ.

Възложена I. Мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници, които освобождаватъ отъ служба, издаватъ своитѣ пожелания и на кандидатъ, ако отговарятъ на условията, предѣлените въ § 98, трѣбва да сѣ представятъ на настоящия параграфъ. Въ противенъ случай, тѣ не могатъ да постѣпватъ съ подложени дѣла.

Възложена II. Мюфтинитѣ, които сѣ служили най-малко 4 години и мюфтийскитѣ намѣстници, които сѣ служили 6 години, се освобождаватъ отъ всичкѣ предѣлѣ въ § 98 п. 1.

§ 99. Кандидатитѣ за мюфтин и мюфтийски намѣстници, трѣбва да надържатъ писменъ изпитъ по слѣднитѣ предметѣ:

- 1) по Дюррѣ;
- 2) по Меджеле (гражданско право);
- 3) по Весаяя фаранъ (законъ за наследството, дѣла и завѣщанията);
- 4) по Минакалатъ ве Муфарекатъ (законъ за брака и развода);
- 5) по сѣществениитѣ правни по гражданското иши-инско сѣдироваводство;
- 6) по Усули Китаботи-Ресмѣ и Салки-Шори (официална кореспонденция и ширитски едѣво и книга).

Възложена I. При провежданне на всички предметѣ на дѣлнитѣ на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

Възложена II. Всѣки кандидатъ являе свидѣло въ изпитаното си въ изпититѣ отъ ПМ и изпититѣ тѣмо, подготвени отъ него, отъ издѣлвалитѣ между законитѣ отъ издѣлвалитѣ комитетъ, а джумукъ джумукъ остава въ сила на държавното съдирова.

§ 100. Мюфтинитѣ се дѣлятъ на три класа, а мюфтийскитѣ намѣстници на два — по старшинство на служба; и показватъ при изпита усѣтъ; споредъ това, тѣ получаватъ изпитната, какъвто се предѣлва ежегодно въ сѣдмота на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 101. Мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници могатъ да прѣдирнемаатъ обикновни въ свои райони, или да излизатъ вън отъ предѣлитѣ на България, безъ прѣварително разрешение на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията. Разрѣшението се искава отъ Главния мюфтин съ мотивиранъ доклад.

§ 102. Мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници се назначаваатъ отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията по решение на административния съветъ при министерството, съгласно Закона за чиновнитѣ и гражданското вѣдомство. Като членъ на административния съветъ се събѣстволитъ главъ присѣствуватъ и сѣдми делегатъ на Главното мюфтийство.

§ 103. Но какъвто и да било въпроси мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници не могатъ, въ качеството си на длѣжностни лица, да се сношаваатъ съ чуждестранни публични учреждения и служебни лица въ или вън отъ България, освѣтъ посредствомъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията — за чужбина и окръжнитѣ управленни за вътрѣшността на България.

§ 104. Мюфтинитѣ се сношаваатъ направо съ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията и съ Главното мюфтийство, а съ другитѣ окръжни или сѣдмиски власти чрезъ окръжнитѣ управители или сѣдмиски началници. Мюфтийскитѣ намѣстници се сношаваатъ съ надлежния мюфтин, окръжния управител или сѣдмиски началници.

§ 105. Мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници издаватъ позволителни за втѣчаване (изнѣнимо) на осѣдване на помѣнатото въ § 83 свидетѣлство, сръшу такса, опредѣлени съ законъ отъ Финансовото министерство, въ полза на държаното отъ хората. Като сѣдмивѣсно се внасятъ по 20 л. за първо и 10 л. за второ вѣчило, въ полза на фонда за построяване и издрѣжане на духовни училища. „Нювабъ“.

§ 106. Мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници могатъ да издаватъ документи само по ширитски дѣла и то на основание законно обѣрбоване закѣзнене.

§ 107. Мюфтийствата и мюфтийскитѣ намѣстничества иматъ печатъ и бланш, съ държавенъ гербъ и надписъ на български и турски: „Мюфтийство или мюфтийско намѣстничество въ гр. ....“

б) Канцелария при мюфтийствата и мюфтийскитѣ намѣстничества.

§ 108. Книгитѣ, кореспонденцията и финансовитѣ дѣла на мюфтийствата и мюфтийскитѣ намѣстничества се водятъ отъ канцелария, състояща се най-малко отъ секретаръ-каснеръ, катибъ по ширитскитѣ дѣла и разсѣлентъ.

Възложена. Въ отсъствието на мюфтин или мюфтийски намѣстникъ ширитскитѣ дѣла се водятъ отъ ширитския катибъ.

§ 109. Мюфтийствата и мюфтийскитѣ намѣстничества водятъ:

- 1) главно приходо-разходна книга; 2) квантанционна книга; 3) касовъ дневникъ; 4) инвентарна книга; 5) издѣлнитѣ и влодѣщъ дневникъ; 6) регистъръ на иляма, худжети и касами, и 7) регистъръ на внаселитѣ и вѣтовѣ по гражданското състояние.

Книгитѣ упоменати въ п. 1, 2 и 4 имъ се изпращатъ пронумеровани, прошуровани, и подпечатани отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 110. Секретаръ-каснеритѣ при мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстничества трѣбва да притежаватъ ценза на общински секретаръ-биринци. Тѣ представяватъ гаранция въ Министерството на Финанситѣ посредствомъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, съгласно Закона за гаранцитѣ на чиновницитѣ.

Гаранцията се освобождава съгласно законъ.

§ 111. За издрѣжка на канцеларнитѣ и на персонала при мюфтийствата и мюфтийскитѣ намѣстничества Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията прѣдѣлва ежегодно въ свои бюджетъ нужнитѣ за тѣя цѣль суми.

§ 112. Въ края на всѣки мѣсець секретаръ-каснеритѣ се длѣжни да внасятъ мѣсецитѣ приходи на мюфтийствата и мюфтийскитѣ намѣстничества въ мѣстнитѣ

клонене на Българската народна банка. Праходатъ се внасятъ въ полза на Държавното Сѣкровище съ вносни листове по два екземпляра, единиятъ отъ които се задържа въ банката, а другиятъ остава въ мюфтияството, за върненъ шрифтисъ отъ него заедно съ вѣдомостъ за вида на прихода се изпраща на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията за свѣдѣние.

Чл. 110. Сумитѣ събирани въ полза на фонда за духовното училище „Николай“ се внасятъ по скития рѣкъ въ Българската народна банка, като за вѣрския прѣписъ съ вѣдомостта за тѣхъ се изпраща въ Главно мюфтияство.

Чл. 111. За всѣко издѣленіе, подложено въ правителския садъ отъ вѣсма и единъ левъ повече, въ полза на училището „Николай“. Въ полза на скития училище се внама и единъ левъ повече отъ вѣсма, отъ вѣсма документъ, издаденъ отъ шрифтиския садъ. Тѣхъ суми се внасятъ въ полза на фонда на духовното училище по реда посоченъ въ чл. 109.

Глава VI.

а) Главно мюфтияство.

§ 112. Главниятъ мюфтия е духовенъ прѣдставителъ на мюсюлманското вѣронеповѣданіе въ цѣлостно и има вѣдальницето си въ София. Той се избира съ висши прѣдметни власти црѣвъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, на което е направо подчиненъ.

§ 113. Главниятъ мюфтия се избира отъ мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници, всѣки петъ години. Изборътъ се произвежда подъ надзора на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, по посочения по-долу начинъ.

§ 114. Кандидати за поста Главенъ мюфтия могатъ да бъдатъ мюфтинитѣ, както и всички други лица, които отговарятъ на условіята, прѣдвидени въ § 98 на този уставъ, безъ заблѣжки.

§ 115. Кандидатитѣ за поста Главенъ мюфтия подаватъ заявления си неедружени съ всички мужлии документи въ Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията, най-късно 15 дни прѣди избора.

Министерството слѣдъ като одобря и прѣглася кандидатуритѣ, изработва листа на кандидатитѣ, помежду които се избира Главниятъ мюфтия.

§ 116. Въ отпрѣдѣленъ съ законъ по Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията дѣль мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници се свикватъ въ столицата, за да произведатъ избора.

На избора, като прѣдставителъ на правителството, присѣдствува пазачника на вѣронеповѣданія отдѣлъ, придруженъ отъ слѣдѣщия инспекторъ.

§ 117. Изборитѣ се извършва по слѣдния редъ: избирателитѣ мюфтин и мюфтийски намѣстници, избиратъ помежду си единъ прѣдседателъ и двама помѣстници, които рѣководятъ и произвеждатъ избора.

Гласоводаването е лично и тайно. Всѣки избирателъ трѣбва да впише въ бюлетина си името на едно отъ лицата на кандидатната листа.

Слѣдъ като се проверитъ и прѣброятъ бюлетинитѣ, отъ двама прѣврителни въ присѣдството на всички избиратели, прѣдседателътъ на бюрото обявява, по колко гласа е получила всѣки единъ отъ кандидатитѣ, споредъ прѣврителния листъ.

Протоколатъ по избора и прѣврителниятъ листъ, подписани отъ бюрото и правителственитѣ делегати, се прѣдставитъ въ Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията за прѣглеждане.

§ 118. Изборитѣ се счита за законенъ и редовенъ, ако въ него съ участвували най-малко 1/3 отъ мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници.

§ 119. Министерството на Външнитѣ Работи и на изповѣданията за прѣглеждане.

§ 120. Изборитѣ се счита за законенъ и редовенъ, ако въ него съ участвували най-малко 1/3 отъ мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници.

§ 121. Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията произвежда за избранъ кандидата, получивъ най-много гласове и прави шрифтиситѣ за утвърдението му въ длъжностъ съ Царски указъ.

§ 122. Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията съобщава на Шехъ Юлия Неллѣва за избора и утвърдението въ длъжностъ на Главния мюфтия, за да бъде той снабденъ съ нужнитѣ мѣстурѣ и мюрселе.

§ 123. Длъжноститѣ на Главния мюфтия са:
1) да бди за правилното и редовно функционирание на мюсюлманската вѣронеповѣдна организация;

2) да се грижи за развитіето на благодѣлителността и за религиозното и правотѣно поведѣние на истиятѣ си;

3) да учи на яма падрѣвъ на мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници шрифтиситѣ на свещенослужителитѣ;

4) да бди и дава наставления за точното изпълненіе на Шериятскитѣ закони, и

5) той се грижи за подобрението на мюфтията, съгласно нуждитѣ на сегашното врѣме, за създаване за тѣхъ обща програма, както и основанието на духовното училище „Николай“.

§ 124. Главниятъ мюфтия не може да отсъства отъ поста си, нито пъкъ да излязи отъ прѣдѣлитѣ на царството безъ редовно разрешеніе отпускъ.

§ 125. Ако се установи, че Главниятъ мюфтия не изпълнява добросъвестно длъжноститѣ си и че съ своитѣ дѣйствиа нарушила постановленіята на този уставъ и дѣйствующитѣ въ страната закони и привиліици, Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията разполага за уваженіето му и за свикването на мюфтинитѣ и мюфтийскитѣ намѣстници да избиратъ на другъ Главенъ мюфтия.

Чл. 126. Прѣди да вѣсма рѣшението на уполномощеното на Главния мюфтия, Министерството взима отъ него писмени или устни обяснения по всяка точка на обясненіето.

§ 127. Главното мюфтияство има печатъ и бляженъ съ държавенъ гербъ и надписъ на български и турски „Главно мюфтияство въ България — София“.

б) Канцелария на Главното мюфтияство.

§ 128. Книжнитѣ, кореспонденцията и финансовитѣ дѣла на Главното мюфтияство се водятъ отъ канцеларий, състояща се отъ: а) Намѣстникъ, б) началникъ на канцеларийта, в) секретаръ на шрифтиски дѣла, г) архивариусъ, д) писаръ и разсѣлѣ.

Сумитѣ за издръжка на тоя персоналъ се прѣдвждатъ ежегодно въ бюджета на Министерството на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 129. Началникътъ на канцеларията изпълнява и касовата служба на Главното мюфтияство, за което прѣставлява подлежащата гаранция, съгласно закона за гаранциитѣ. Той получава црѣлата кореспонденция на Главното мюфтияство и е отговоренъ за правилния ходъ на работитѣ въ канцеларията. Служитѣтѣ пазятъ печата на Главното мюфтияство.

§ 130. Главното мюфтияство трѣбва да събира, за сметка на държавното сѣкровище, слѣднитѣ приходи:

- 1) таксъ отъ за вѣрка на свидѣтелства, прѣписи и пр.
- 2) съдѣбни и канцеларийски мита, и бария по причисленіето на дѣлата съгласно чл. 755 и 779 отъ Закона за Гражданското съдопроизводство.

§ 131. Въ канцеларията на Главното мюфтияство, освѣнъ изброенитѣ въ § 109 книжа, се вѣсма регистъръ за црѣлнитѣ книжа, въ които се отбѣлжава общия брой на тия книжа, стойността имъ, както и количеството и стойността на направенитѣ отъ тѣхъ по мюфтияствата и мюфтийски намѣстничества.

§ 132. При Главното мюфтияство се учрѣдява ново отдѣленіе подъ име „Отдѣленіе за духовността и вакѣфитѣ“. Устройството и длъжноститѣ на това отдѣленіе са посочени въ § § 176—180 отъ този уставъ.

Глава VII.

Мюсюлмански духовни сѣдиялицѣ

§ 133. Има три степени мюсюлмански духовни сѣдиялицѣ:

- 1) първостепенни духовни сѣдиялицѣ;
- 2) вѣзавия духовни сѣдиялицѣ;
- 3) вѣсепъ духовенъ садъ.

На тия сѣдиялицѣ са подеждни само шрифтиски дѣла.

§ 134. Мюсюлманскитѣ духовни сѣдиялицѣ разполагатъ и рѣшаватъ само слѣднитѣ дѣла:

- 1) дѣла по лични и имуществени отношения между съпрузи;
- 2) дѣла по лични и имуществени отношения между родителѣ и дѣца;
- 3) дѣла бракоразводни;
- 4) дѣла за нецрѣлностни бракове;
- 5) дѣла за законността на раждането, и
- 6) прѣврития по послѣдство, както по законъ такъ и по завѣщаніе.

§ 135. Ако по исковѣтѣ, помолитѣ въ т. 6 на § 132, дѣлѣ страна не пожелае да се сѣдятъ прѣдъ духовитѣ сѣ-

дължила, прилириятъ към подложки на разглеждане отъ възможния оръжонъ или мироци сѣдн на общо осно- вание.

Възможността на странитѣ, че нежелателн прилириятъ нѣкъ да се гледа отъ духовни сѣдн, може да се изправи и слѣдъ като послѣднитѣ е заключилъ разглежданото на искъ, обаче въ и слѣдъ, постигналъ рѣшението по споръ.

§ 134. При истко мѣстиятостю или мѣстийско на мѣстиятостю има единъ първостепененъ духовенъ сѣдн.

§ 135. Първостепеннитѣ духовни сѣднлици са следъ лхичи. Сѣдн при тѣхъ е мѣстиятостю или мѣстийскитѣ на мѣстиятостю.

§ 136. Въдомството на първостепенитѣ духовни сѣднлици се ограничаватъ шрзу сѣднни участци, спадши отъ района на мѣстиятостю или мѣстийскитѣ на мѣстиятостю.

§ 137. Възвезни духовни сѣднлици за мѣстиятостю въ царството има три: въ Софий, Русе и Пловдивъ.

§ 138. Възвезното духовно сѣднлици е еднолична власт.

Сѣднитѣ въ него се назначаватъ съ Царски указъ, по докладъ отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Империалнитѣ, измежду кандидатитѣ за мѣстиятостю, сѣднлици назначаватъ мѣстиятостю на Главния мѣстиятостю.

§ 139. Въ звѣна и духовенъ сѣдн се съ- стѣ отъ сѣдн, катитѣ по шеръ таки дѣла, секретарѣ, катитѣ и писаритѣ.

За издѣлъ на канцеларитѣ и на персонала при тѣхъ сѣднлици, Министерството на Външнитѣ Работи и на Империалнитѣ прѣдполага ежегодно въ своя бюджетъ, нужнитѣ за тѣхъ суми.

§ 140. Висшиятъ духовенъ сѣдн засѣдава при Главното мѣстиятостю въ Софий. Той е колегиялно управле- ние. Сѣдн се отъ трима души: въ това число и Главния мѣстиятостю, който по право е прѣдседителъ на сѣдн.

Двамата членове-сѣдн при висшия духовенъ сѣдн се назначаватъ по реда указани въ § 138.

Въ звѣна жкжж. Когато Главния мѣстиятостю отсъстватъ, по чл. 140 прѣдседителъ на сѣдн е прѣдседителствитѣ отъ Намѣника, ако той прѣдседителъ не е; въ прѣтвѣнъ случай, прѣдседителствитѣ старши членъ сѣдн, а Намѣника доплава сѣдн.

§ 141. Кандидатитѣ за сѣдн при Висшия духовенъ сѣдн, освѣнъ качествата и условията, прѣдѣдени въ § 88, трѣба да прѣтязаватъ и юридическо образование.

Въ звѣна жкжж. До изважането на тѣхъ съ юридическо образование, кандидатитѣ могатъ да бъдатъ тѣхки, които отговаритъ на условията, прѣдѣдени въ § 80, заблжжжж (а и б).

§ 142. Дѣловодството и сѣдопронзводството при Висшиятъ духовенъ сѣдн се водятъ отъ персонала на канцеларитѣ при Главното мѣстиятостю.

§ 143. Сѣднитѣ на двата членове-сѣдн при тѣхъ сѣдн, се прѣдѣждатъ въ бюджета на Министерството на Външнитѣ Работи и на Империалнитѣ.

§ 144. Възвезнитѣ духовни сѣднлици и Висшиятъ духовенъ сѣдн, иматъ печатъ и бланка съ държавенъ гербъ, и надписъ на български и турски: „Алелуиенитѣ, висшиятъ мѣстиятостю духовенъ сѣдн въ...“

§ 145. Първостепенитѣ и възвезнитѣ духовни сѣднлици разглеждатъ и рѣшаватъ дѣлата по сѣднство, Висшиятъ духовенъ сѣдн не рѣшава дѣлата по сѣднство по общи редъ на прокуратуритѣ, но наблюдава за то- нитѣ изпълнение на шериатскитѣ закони и еднаквото къмъ приспособление.

Въ звѣна жкжж. Когато бракоразводни рѣшениа на мѣстиятостю и мѣстийскитѣ на мѣстиятостю подложатъ на разглеждане отъ Висшиятъ духовенъ сѣдн.

§ 146. Възвезнитѣ духовни сѣднлици са длѣжни да рѣшаватъ истко дѣло по сѣднство, безъ да го рѣшаватъ на първостепенитѣ духовни сѣднлици, а по разглеждане и рѣшаване.

§ 147. Възвезнитѣ духовни сѣднлици разглеждатъ само онѣнъ частъ отъ рѣшениа на първостепенитѣ ду- ховни сѣднлици, шрзу които се е потяжнла една частъ.

§ 148. На сѣдн на мѣстийскитѣ на мѣстиятостю са под- сѣднлици набрѣнитѣ въ § 132 лични и имуществовни дѣла, цѣната на които не надмивава 1000 лева, а на мѣстий- скитѣ сѣднлици отъ подложки всички шериатски дѣла, които на дѣлватъ въ всички райони и дѣлата, които по са подложки на повечинитѣ на мѣстийскитѣ на мѣстиятостю.

§ 149. Мѣстийскитѣ на мѣстиятостю рѣшаватъ оконча- телно всички спорове по имуществовни правоотношения и шериатски, наследствени, цѣната на които не надмивава

100 лева, а мѣстийскитѣ рѣшаватъ сѣдн по сѣднство шериатски и шериатски, цѣната на които не надмивава 1000 лева.

Рѣшениа по тѣхъ дѣла могатъ да се касиратъ въ право на висшия духовенъ сѣдн.

§ 140. Икономическитѣ рѣшениа на първостепенитѣ дѣловни сѣднлици, т. е., рѣшениа на мѣстийскитѣ на мѣстиятостю и мѣстийскитѣ по исконно, цѣната на които надмивава 100 лева за шериатски и 1000 лева за шериатски, които не подлежатъ на апелатъ, могатъ да се обжалватъ по законитѣ редъ, шрду възвезнитѣ духовни сѣднлици въ едноличностъ, шрду отъ дѣла на прѣдседителитѣ на рѣшениа, а по законитѣ — отъ дѣла на шериатски рѣшениа.

§ 150. Възвезнитѣ духовни сѣднлици разглеждатъ рѣшениа дѣлата само по апелатъ, по реда указани въ чл. 682 и слѣдъ отъ закона за гражданско сѣдопронзводство.

§ 151. Въ рѣшениа на възвезнитѣ духовни сѣднлици се обжалватъ тоно; употребителни, а не тоно или отъ дѣла рѣшениа на първостепенитѣ духовни сѣдн, или пакъ въ частъ употребителни или отъ дѣла.

§ 152. Когато постановенъ рѣшението съ възвезнитѣ духовни сѣднлици прѣдн дѣлото на първостепенитѣ духовни сѣднлици, отъ тѣхъ рѣшението за да се приведе въ изпълнение по реда, указани въ чл. 1225 отъ закона за гражданското сѣдопронзводство.

§ 153. Окончателнитѣ и вѣднли въ законна сила рѣшениа и шериатскитѣ на възвезнитѣ духовни сѣднлици и рѣшениа и шериатскитѣ на първостепенитѣ духовни сѣднлици могатъ да бъдатъ отменени отъ висшия духовенъ сѣдн по реда, указани въ чл. 766 отъ закона за гражданското сѣдопронзводство.

§ 154. Когато се отмени обжаленото рѣшението, възвезнитѣ духовни сѣднлици прѣдн дѣлото за ново разглеждане и рѣшаване въ другъ сѣдн, близкитѣ и равнитѣ по компетентности на тѣхъ, който по е разглеждалъ по-рано.

§ 155. Когато подари касиранието на едно първо рѣшението по истко дѣло, второто рѣшението, което е постановено по сѣднство дѣло, между сѣднитѣ страни, въ сѣднство нѣкъ качество, е обжалвано на сѣднитѣ основания, както и първото, то касационната жалба се разглежда въ общо събрание, състояща се отъ висшия духовенъ сѣдн и двама духовни сѣднлици командирани отъ Министерството на Външнитѣ Работи и на Империалнитѣ.

§ 156. Ако второто рѣшението е касирано по сѣднитѣ основания, както и първото, то възвезнитѣ духовни сѣднлици на които е прѣтено дѣлото, за разглеждане, е длѣженъ да се подчини на постановеното въ общитѣ събрание на висшия духовенъ сѣдн, рѣшението, относително повторнѣ даденото отъ този сѣдн тѣхуване на закона.

Противъ постановеното на тѣхъ основания рѣшението, жалба не се допушта, но съ тѣхъ не се умножаватъ правитѣ за жалба на друго основание.

§ 157. Когато при повторното разглеждане на дѣлото въ общо събрание, висшия духовенъ сѣднлици на тѣхъ подложената касационна жалба за основателна, той може, вмѣсто да възвезнитѣ дѣлото за ново разглеждане и възвезнитѣ инстанция, да го рѣши самъ по сѣднство, ако прѣдметното нарушение се отнася до кривото тѣхуване на единъ материаленъ законъ, по отношение на конституирани факти и ако дѣлото е обжално за рѣшението. Въ тѣхъ случай, възвезнитѣ се страни се допуштатъ да говоритъ и по сѣднството на дѣлото.

§ 158. За разъяснение на точния разумъ на шериатскитѣ закони, духовнитѣ сѣднлици се длѣжни да се подчинятъ на сѣднитѣ възвезнитѣ въ касационитѣ по дѣлото рѣшениа. А за разъяснение на тѣхъ смисълъ на закона за гражданското сѣдопронзводство и други закони, висшиятъ духовенъ сѣднлици са длѣжни да се подчинятъ на сѣднитѣ на възвезнитѣ касационитѣ сѣдн.

§ 159. Когато при разглеждане на истко дѣло се указе, че истко отъ постановленитѣ на шериатскитѣ закони не са ясни за болшинството отъ състава на общитѣ събрание на висшия духовенъ сѣдн, по постановление на прѣдседителитѣ, главното мѣстиятостю може да поиска по вѣднжния родъ разъяснение „фетва“ отъ фетвахитѣ при Шейхулисламството.

§ 160. Разпорѣдителитѣ на закона за гражданското сѣдопронзводство, наложени въ книга I гл. гл. 2, 8, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12 и 13, въ книга II гл. гл. 8, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17 и 18, въ книга III гл. гл. 1 и 2, въ книга IV гл. гл. 1 и 2 и въ книга V са приспособяватъ за мѣстиятостю духовни сѣднлици, шрду постановленитѣ на тѣхъ устатъ.

въ него се посрѣщатъ отъ приходитѣ на всички други испомощности въ царството, съгласно типнитѣ бюджети, като отъ приходитѣ на вакъфитѣ се отсѣждатъ по 10%.

Вакъфитѣ и в. в. Счетоводители прѣдлага гаремани, оприличени отъ главногo мѫфтийство и утвърдени отъ Министерството на Вншнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 179. Отдѣленieto за духовенството и вакъфитѣ приготвяватъ ежегоденъ свой бюджетъ, който изпращатъ за утвърждение на Министерството на Вншнитѣ Работи и на Изповѣданията. Изпълнитѣ въ тoя бюджетъ то вѣдѣе на Българската Народна Банка въ крал на петка години за сметка на общия мюсюлмански фондъ. Когато капитала на това отдѣление порасте до степенъ, што то може да служи за поддръжка на духовници и учители, въ такъвъ случай, отдѣленieto, съ разрѣшенieto на испомощенieto на Министерството на Вншнитѣ Работи и на Изповѣданията почва да поддържа известно число бѣдни мюсюлмански дѣца и сирѣчета въ разни училища.

Глава IX.

Последни разпоредби.

§ 180. Свещенослужители, които, безъ ваковни причини, се проявяватъ въ нередовно изпълнение на служебнитѣ си длъжности, се отстраняватъ отъ служба.

§ 181. На осѣденитѣ за прѣстѣпления свещенослужители се отиѣматъ изложенитѣ служби и се даватъ въ други лица, които отговарятъ на прѣдвиденитѣ въ тoя уставъ условия.

Службитѣ на осѣденитѣ за нарушѣния свещеностужители се занематъ, като раководителето и изпълнителето нѣтъ се увалага на тѣхни замѣстници до като трае затвора на осѣдения за нарушѣния свещенослужителъ. Въ тoя случай заплатата, която се прѣдвѣжда за службата, се раздѣлява по наполовината между титуляра и замѣстника му въ службата.

§ 182. Отиѣма се службата на свещенослужители, които вършатъ дѣйствиа, неспомѣстими съ религиозното му звание.

Въ тoя случай се прави нужното разсѣждане отъ надлежния мѫфтий или мѫфтийски намѣстникъ и рапорта по това, се изпраща чрезъ главногo мѫфтийство съ мотивирани мѣтнае на Министерството на вншнитѣ Работи и на Изповѣданията. Последнитo, следъ като получи обвинѣнията на провинѣното лице и памѣри обвинѣнията противъ негo основатели, разпорѣжда за отиѣмането на изложената му служба и възлагането ѝ на друго лице, отговарящо на условията, съгласно тoя уставъ.

§ 183. За всяко нарушение на тoя уставъ, за което вѣдѣе прѣдвидѣно наказане на общия наказателенъ законъ, главния мѫфтий, мѫфтинитѣ и мѫфтийскитѣ намѣстници, съдѣятъ, както и чиновникитѣ и служашитѣ при тѣхъ, се подлагатъ на дисциплинарно наказание, съгласно законъ за чиновникитѣ по гражданското вѣдомство.

§ 184. Полицейскитѣ и административни власти съ длъжностъ да указватъ на време нужното съдѣяние на мѫфтиятѣ и мѫфтийскитѣ намѣстници и съдѣитѣ при въздѣйствие на служебнитѣ имъ права и длъжности.

§ 185. Публични подяски за събирание на волни пожертвования за религиозни, благотворителни и общоползвателни стѣни стиватъ съгласно надлежнитѣ правилници и закони и се поддѣлватъ на разрѣшението на Министерството на Вншнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 186. Главнитѣ мѫфтий, мѫфтинитѣ мѫфтийскитѣ замѣстници и съдѣитѣ при духовнитѣ складища, както и духовникитѣ при тѣхъ, имать всички права и задължования на български държавни чиновници.

§ 187. Два мѣсеца следъ влизането на тoя уставъ, се зачѣтватъ всички за вакъфски испомощности, само въ пълна изплатеностъ отъ устава сроки.

§ 188. Постройката откритоането и уредбата на духовното училище „Новвабъ“ ще стане въ особитѣ правилници.

§ 189. Тoя уставъ влиза въ сила единъ мѣсець следъ обявеноането му въ Държавенъ Вѣстникъ и стѣпнява въ вѣнчанитѣ правила за духовното управление на мюсюлманитѣ и всички други вѣрѣдби, които му противорѣчатъ.

II. Изпълненieto на настоящия указъ възлага на Нашия Министъръ — Прѣдседателъ и Министъръ на Вншнитѣ Работи и на Изповѣданията.

Изданъ въ Нашия дворецъ въ София на 23 мартъ 1919 година.

На прѣдвѣржания ст. собствената на Негово Величество Царя рака нанесана:

БОРИСЪ III.

Применоането.

Министъръ-Прѣдседателъ, Министъръ на Вншнитѣ Работи и на Изповѣданията:

Т. Теодоровъ.

На прѣдвѣржания ст. собствената на Негово Величество Царя рака нанесана: Одобрено

БОРИСЪ III.

Докладъ до Негово Величество царя

№ 658.

Господарю!

Понеже дѣйствиющитѣ сегга вѣременни правили за духовното управление на мюсюлманитѣ въ царството отъ 1895 година, въ много отношения, сѣ непълни, не отговарятъ на днешнитѣ условия на страната, прѣготви се новъ уставъ за духовното устройство и управление на мюсюлманитѣ въ България.

Като прилагамъ при настоящия си докладъ указъ съдържащъ новия уставъ за духовното устройство и управление на мюсюлманитѣ въ България, имамъ честъ на-покорно да моля Ваше Величество, ако го одобрите да благоволите и го подпишете.

София, 19-май 1919 год.

Съмъ, Господарю, на Ваше Величество на-покоренъ служителъ и вѣрнъ поданикъ,

Министъръ-Прѣдседателъ, Министъръ на Вншнитѣ Работи и на Изповѣданията:

Т. Теодоровъ.

Министерство на Финанситѣ.

Отдѣление за прѣкнитѣ данъци.

О К Р Ж Ж Н О

№ 8330.

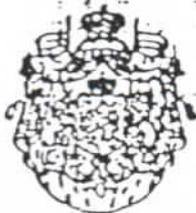
До г. г. окръжнитѣ и околийскитѣ финансови началници.

Господине Началнико,

Поради войната, много лица, български и чуждешни, се оставили и до сегга вѣдѣе отъ дѣлнитѣ на Царството, като тѣхнини, екстернирени, прѣрѣшени отъ юридически власти, лишени отъ право да се върнатъ и др. За тѣхъ лица има неоприѣтани прѣчки за изпълненieto на чл. 30 отъ Законъ за дѣлнѣ приху печалбитѣ, т. е. за поддѣжане декларация до 1 мартъ г. Затова отъ подобни лица декларация да тѣхнитѣ печалби отъ залятията търговецитѣ, имгоитѣ имъ и пр. приемате и не разпорѣдите за облагането имъ съ рѣвнѣ данъци въ единъ рамѣръ, а не въ тѣхнѣ, ако имъ печалбитѣ си до шестъ мѣсеца отъ деня на влизането имъ въ страната.

Ако се открити лица неподдѣжани декларация по тѣхнитѣ причини, ще влизавате отъ домашнитѣ или въ вѣржнитѣ измѣненieto имъ, да подадете заявления самнитѣ на настоящето, които ще изпращате на Министерството. Да се обирно вѣнчанитѣ на финансови агенти да прѣдвѣржатъ въ дуалитѣ на изложеното тѣ за да се избѣгнатъ опликивания. Вѣдѣе изплатитѣ новъ

ДЪРЖАВЕНЪ ВЪСТНИКЪ

ИЗЛИЗА ВСЪКИ ПРИСЪТСТВЕНЪ ДЕНЬ

ПОДПИШЕЛЪ АВОВАЖЕНТЪ: 84 БЪЛГАРИИ — 30 ЛЕВА, ЗА СТРАШНОТВО — 60 ЛЕВА, ПРЕДПЛАТЕНЪ АВОВАЖЕНТЪ: ВЪСОЧВА ОТЪ 1- АПРѢЛЪ. ОБЪЯВЛЕНІЯ, ОБРЪДЪЖЕНІЯ, РЪШЕНІЯ И ПРЕЗОВКИ ОТЪ ОЖДЪВЕНТЪ УПРАВЛЕНІЯ, ОБЪЯВЛЕНІЯ НА ТЪРГОВЕ, РЪШЕНІЯ НА ДЪЛЪВЕН ОЖДЪЛІЦА, ОБЪЯВЛЕНІЯ ЗА КЪСУВЕН ПЪРЪЖЕНІИ И ДР. ОБЪЯВЛЕНІЯ ПО 20 СТ. НА ДУМА. — ЗАГЛАВІЯ, ДАТА И ПОДЪВОН ПО 1 ЛЕВЪ НА РЕДЪ. — ТЪРГОВСКИ ОБЪЯВЛЕНІЯ, ОБРЪЖИ И ДР. ПО 20 ЛЕВА ЗА ВСЪКИ 100 ДУЖИ

НАЧАСТЪ ОТЪ 100 ДУЖИ И ЧО 2 ЛЕВА НА РЕДЪ ЗА ЗАГЛАВІЯ, ДАТА И ПОДЪВОНЪ ЗА ТАБЕЛЪРНИ РАБОТИ, КАТО ВЪЗАНОВИ И ДР. ПО 130 ЛЕВА НА СТРАНИЦА. ОСНОВОЖДАВАТЪ СЕ СЪТЪ ТАКОСИ ОБЪЯВЛЕНІЯТА ЗА ВЪСОЧЕНІЯ ДЪЛА И СЪВЪЩЕНІЯТА НА ТЪРГОВЕНІЯ КЛОА ПЪВОНЕНЪ И АДМИНЪСТРАТИВЕНЪ ОЖДЪ. ОБЪЯВЛЕНІЯТА И ПРЕЗОВКЪТА ЗА ДЪРЪВЕ, ОТКЪВОНІЯТА СЪ ОБЪЯВЛЕНІЯТА ПО УСТАВЪ ДЪЛА ОТЪ ОБЩЪ ХАРАКТЕРЪ. ОУЖИТА СЪ ВЪСОСТЪ ПЪРЪДАВАТЕЛНО ВЪ БЪЛГ. НАР. БАНКА СЪ ВНОСИТЕЛНОСТЕ

Година ХLI.

София, четвъртъкъ, 26 юни 1919.

Брой 66.

ОФИЦИАЛЕНЪ ОТДЪЛЪ.

М-во на Външнитъ Работи и на Изповѣданиято.

УКАЗЪ

№ 12.

НИЕ БОРИСЪ III

СЪ БОЖКЕ МКЪЛОСТЪ И КАРОВЕНАТА БОЛЕ
ЦАРЪ НА БЪЛГАРЕТЪ.

По прѣдложението на Нашия Министъръ Прѣдседателъ, Министъръ на Външнитъ Работи и на Изповѣданията, прѣдставано намъ съ доклада му отъ 19 май, № 658,

Постановихме и постановяваме:

1. Утвърждаваме следния

УСТАВЪ

за духовното устройство и управление на мюсюлманитъ въ Царство България.

Глава I.

Общи положенія.

§ 1. Всички мюсюлмани, живущи постоянно или временно въ царството, били тѣ български поданици или чужденци, се ползуватъ отъ свобода на вѣронеповѣданнето и, стига изпълняването на обрѣдѣтъ да не нарушава дѣйствиелитъ закони и прѣдписанията на тоя уставъ.

§ 2. Никой мюсюлманинъ не може, поради религиозни убѣждения, да отбѣгнува отъ изпълнението на дѣйствиелитъ и задължителни за всѣхго законъ и разпоредби на тоя уставъ.

§ 3. Въ духовно-административно и вѣронеповѣдно отношение мюсюлманитъ се управляватъ отъ прѣдвиденитъ въ тоя уставъ органи и власти подъ върховния надзоръ на Министерството на външнитъ работи и на изповѣданията, а въ финансово отношение, подъ контрола на Министерството на финанскитъ и Върховната сметна палата.

§ 4. Въ вѣронеповѣдно-административно и сѣдобно отношение мюсюлманитъ въ царството се управляватъ отъ главно мюфтияство, мюфтияства, мюфтияски намѣстничества и духовни сѣдицища, съгласно постановленията на тоя уставъ.

§ 5. Главнитъ мюфтия, мюфтиятъ и мюфтияскитъ намѣстници и всички дѣлжностни лица въ вѣронеповѣдничестото се съ отговорни за дѣлжноститъ, които взематъ, прѣдъ дисциплинарниятъ събѣтъ при Министерството на Външнитъ Работи и Изповѣданията и прѣдъ духовнитъ сѣдицища, а за вѣронеповѣднитъ си дѣлания и за пошѣти, които нанасятъ на общинскитъ имоти, отговарятъ на общо основание прѣдъ гражданскитъ сѣдицища.

§ 6. Дѣловодство и събѣтководство на главно мюфтияство, духовнитъ сѣдицища, мюфтияствата и мюфтияскитъ намѣстничества се водятъ на български езикъ, а ония на настоятелствата се водятъ на български и турски езикъ.

Протоколитъ, рѣшеніята и отговоритъ за всички шериятскитъ дѣла книжа ще се водятъ на турски езикъ, обаче трѣбва непременно да бъдатъ прихружени и съ прѣводъ на български.

Глава II.

а) Мюсюлманска вѣронеповѣдна община.

§ 7. Въ всѣко населено мѣсто, дѣто живѣятъ мюсюлмани, установено мѣстожителство-пове 40 мюсюлмански семейства, или могатъ съ разрѣшението на Министерството на Външнитъ Работи и на Изповѣданията да образуватъ мюсюлманска вѣронеповѣдна община.

На вѣрѣжката I. Тяжкото кѣно и семействата отъ мюсюлманска вѣронеповѣданно, съ разрѣшението на Министерството на Външнитъ Работи и на Изповѣданията, могатъ да се групиратъ въ една вѣронеповѣдна община мюсюлманскитъ семейства отъ мѣстоположеніята въ мѣсто, дѣто имъ не отстоятъ отъ прѣдвиденитъ мѣста повече отъ общината, или повече отъ 10 километра.

На вѣрѣжката II. Тяжкото кѣно мюсюлманскитъ семейства отъ мѣстоположеніята въ мѣсто, дѣто имъ не отстоятъ отъ прѣдвиденитъ мѣста повече отъ общината, или повече отъ 10 километра, могатъ да образуватъ община мюсюлманскитъ семейства, които управляютъ дѣлнитъ работи на мюсюлманското население.

§ 8. Вѣронеповѣдната община е юридическа личностъ. Като такава тя има право да приетоже, да дѣлжитъ и училницата си, движимия и недвижимы имоти и да приема съ или безъ задължения, дарения и завѣщания, направени въ тѣхна полза.

§ 9. Имститъ на прѣдвидената да съществуватъ мюсюлманска вѣронеповѣдна община прѣдизнаватъ въ вѣрѣжката на вѣрѣжката вся сѣдѣна община. Вакрива ли се и тѣ, тѣ прѣдизнаватъ върху главно мюфтияство, което ликвидира съ тѣхъ произведеніето отъ тѣя ликвидация прѣведи кѣмъ общия фондъ на мюсюлманското вѣронеповѣданно въ царството.

§ 10. Всички мюсюлманитъ, бивши вѣрѣжката на вѣрѣжката принадлежатъ, е задължително членъ на мюсюлманската вѣронеповѣдна община, въ района на която имъ е установено си мѣстожителство.

Настоятелството на мюсюлманските възрастовъдни общини.

§ 11. Всяка мюсюлманска възрастовъдна община се управлява отъ настоятелство, състоящо се отъ 5 до 9 члена, споредъ броя на семействата, които я съставляватъ, а именно: въ селата отъ 5 члена, въ околняските градове отъ 7 члена, въ околняските градове отъ 9 члена.

§ 12. Настоятелството се избира отъ членовете на мюсюлманската възрастовъдна община. Редовниятъ избори оставатъ вѣдни въ 3 години прѣвъ мѣсяцъ февруарий, въ дѣнь, опредѣленъ съ заповѣди отъ Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията. Изборитъ се произвеждатъ съгласно постановленията на тоя уставъ.

Когато нѣколко селища образуватъ една възрастовъдна община, изборитъ се произвеждатъ въ центъра, гдѣто функционира настоятелството.

§ 13. Избиратели сѫ всички мюсюлмани, български подданни, които сѫ навършили 21-годишна възраст и се ползватъ отъ граждански и политически права.

§ 14. Не могатъ да бъдатъ избиратели:

- 1) Осъденитъ на лишаване отъ граждански и политически права до възстановяване на правата имъ;
- 2) Лица, които сѫ постъпили на служба на друга държава безъ разрѣшене на българското правителство;
- 3) Лицата, поставени подъ сѣдебно запрещение или водъ неотойничеството;
- 4) Просиянтъ, вписани като такова въ списъцитъ на административната община;
- 5) Циганитъ-момедемън, които нѣматъ установено местожителство и
- 6) Съдържателитъ на публични домове и безправствени заведения.

§ 15. Избирателски за членове на настоятелството сѫ всички мюсюлмани, български подданни, които отговарятъ на следнитъ условия:

- 1) Иматъ всички права и качества на избиратели въ възрастовъдната община;
- 2) Иматъ навършена 30-годишна възраст;
- 3) Членове сѫ на общината най-малко отъ 3 години;
- 4) Грамотни сѫ на български и турски езикъ;
- 5) Иматъ недвижими имоти въ района на общината;
- 6) Свършили най-малко сръдно училище и медресе, ако сѫ 25 години макаръ и да не притежаватъ недвижими имоти и
- 7) Навѣстни сѫ съ своята честностъ.

§ 16. Не могатъ да бъдатъ избираеми за членове на настоятелството:

- 1) Лица, които сѫ въ договорни отношения съ възрастовъдната община;
- 2) священослужителитъ;
- 3) Чиновницитъ и служащитъ при възрастовъдната община и въ училищата;
- 4) Лицата, които нѣматъ опредѣлено занятие и
- 5) Лицата, които сѫ съдружници или сродници по кръвъ до 4-та степенъ, а по сватовѣстю до 2-ра степенъ.

Забѣлъжка. Въ случай че бъдатъ избрани подобенъ сродници или съдружници, времъ се ела отъ тѣхъ, които с по-малко поветъ етосове.

При равностасие се токи жребие.

§ 17. Списъцитъ на избирателитъ се навѣща отъ избирателната книга на съответната административна община и се обявява чрезъ захѣване при вѣдството на дѣлнитъ най-късно 15 дни прѣди датата на изборитъ. Въ толевне на първѣтъ 10 дни въ него се внасятъ всички погрѣбни поправки, слѣдъ което той се подписва отъ настоятелството и се прѣдоставя на прѣседателя на изборното бюро.

§ 18. Изборитъ трае само единъ дѣнь отъ 8 часа сутринята до 5 часа слѣдъ пладне.

Ако по нѣкоя причина изборитъ не се навърши, една седмица слѣдъ това се приотрива къмъ новъ изборъ. Ако и въ тоя дѣнь изборитъ не се произведе, Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията постановява съгласно § 23 на тоя уставъ.

§ 19. Всякъ избирателъ гласува отъ избирателната сѫ книга. Гласуването става съ прѣдставяне на избирателната книга и отбѣжаване въ избирателнитъ списъци. Гласуването е лично и тайно.

§ 20. Изборитъ се навѣрватъ и ръководятъ отъ избирателно бюро. Въ сѫжитъ възрастовъдни общини изборите се състоятъ отъ: единъ прѣседателъ — членъ на общината отъ 4-та степенъ; двама членове — мюсюлмански уч-

тели или священослужители и единъ дѣведителъ — крѣтаръ-бирѣкъ на общината.

Въ градскитъ възрастовъдни общини бирѣтъ се състоятъ отъ: единъ прѣседателъ — мирюмакъ сѫдѣ на дѣлнитъ градове и единъ отъ околняски сѫдѣ на дѣлнитъ градове, четирма членове — двама отъ членове на градския общински сѫветъ и двама мюсюлмани; тези или священослужители и единъ дѣведителъ — новинкъ при градското общинско управление.

Забѣлъжка. Кандидатитъ иматъ право да сѫматъ кола на изборѣ при бирѣто.

§ 21. Съставитъ на бирѣто се назначава съ заповѣди отъ общинския комитъ 15 дни прѣди датата на изборитъ. Въ сѫщата заповѣдъ се указва и мѣстото, гдѣто се произведе изборитъ.

Забѣлъжка. Въ градовете сѫ поветѣ отъ 100 избиратели има два изборни окръжия.

§ 22. Най-късно 3 дни слѣдъ изборѣ книгата за изборитъ съ билетитъ, се изпращатъ въ Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията, гдѣто се образува комисия отъ началника на възрастовъдната община, прѣседателъ, делегатъ на главното мюфтийство, членъ и единъ отъ инспекторитъ при общината — сѫ докладчикъ, проучва книгата по изборѣ и се приготвя за законността му. Утвърденето на изборѣ става съ заповѣди по Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията.

§ 23. Въ случай че изборитъ бъде касиранъ, Управителството на Външните Работи и на Изповѣданията рѣшаватъ да се произведе новъ изборъ. Ако изборитъ е касиранъ, настоятелството бъде опороченъ два пати прѣвъ крѣ Министерството, въ съгласие съ главното мюфтийство назначава една комисия въ респективната община; та комисия замѣства сѫветъ, настоятелството въ общината му права и длѣжности до изтичане на община му мандатъ.

§ 24. Когато едно настоятелство бъде разтурено или прѣвъ остане въ малцинство, Министерството, слѣдъ консултационно мнѣнието на главното мюфтийство, назначава комисия тридесина членове, която управлява дѣлата на общината до избирателно на ново настоятелство.

Заповѣдята за назначаването на комисията сѫдѣ дѣла и дѣна на новия изборъ, който се произведе въ срокъ отъ три мѣсеци.

Забѣлъжка. Оставката на дѣла сѫветъ на настоятелството или на отделнитъ му членове се подава въ Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията, за което комисиитъ и мюфтийскитъ намѣстници съобщаватъ на главното мюфтийство въ сѣдѣние.

§ 25. Членоветъ на настоятелството най-късно 7 дни слѣдъ като имъ бъде съобщено, че изборитъ е утвърденъ, избиратъ измежду си подъ прѣседателството на най-стария, прѣседателъ, подпрѣседателъ и секретаръ-касиеръ; това става въ първото заседание, което се свиква отъ общинския комитъ. Другитъ изборни лица оставатъ за членове-събѣтници на настоятелството.

За изборѣ се съставя протоколъ въ 3 екземпляра, по единъ отъ които се напраща чрезъ мюфтийството или мюфтийското намѣстничество на Министерството и на главното мюфтийство за сѣдѣние.

§ 26. Следъ конституирането си, настоятелството приема сѣбититъ и дѣлата на общината отъ старото настоятелство. За случай се съставятъ потребнитъ актове. Прѣписи отъ тѣхъ се изпращатъ чрезъ мюфтийството или мюфтийското намѣстничество въ Министерството и главното мюфтийство за сѣдѣние.

Въ случай че при изрѣдането или относно новото настоятелство открие нѣкои злоупотреби, прѣседателитъ на настоятелството е длѣженъ, въ срокъ отъ единъ мѣсець, да донесе за това по надлежния редъ въ Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията, и да поиска ревизия; ако ревизиитъ потвърди донесението, прѣседателитъ е длѣженъ, най-късно 15 дни слѣдъ получаване на ревизионния актъ, да възбуди углавно прѣсѣдване и да заведе граждански искъ противъ бимето настоятелство по законния редъ. Не направи ли това, той отговаря прѣвъ общитъ сѣдѣлица за врѣдѣтѣ, причинени на общината и углавно като укривателъ.

§ 27. Наказателнитъ разпорѣбни на избирателния законъ иматъ сила и за изборитъ за настоятелства на мюсюлманскитъ възрастовъдни общини.

в) Права и длъжности на настоятелствата.

§ 28. Настоятелството ръководи и управлява делата и имотитѣ на възражовѣдната община и я представлява въ всѣхъ отношения.

§ 29. Настоятелството взима решение по всички въпроси, които сѣ отъ негова компетентностъ. То отговаря солидарно за решенията, които опщетаватъ интереситѣ на възражовѣдната община или които сѣ противни на разпореджанята на устава.

Забелѣжка. Решенията сѣ законни, когато сѣ взематъ въ предвидѣние на интереситѣ отъ повозната заповѣдъ.

§ 30. Председателътъ, подпредседателътъ и секретарь-касерьтъ съставляватъ постоянното прѣдствие на настоятелството. Тѣ сѣ солидарно отговорни за прилагането на решенията на настоятелството, за точното изпълнение на бюджета на възражовѣдната община и изобидо за всѣхъ передовности и злоупотрѣбава съ приходитѣ на общинскитѣ имоти.

§ 31. Председателътъ на настоятелството представлява възражовѣдната община и нейнитѣ интереси прѣдъ административнитѣ и съдебни власти. Той туря въ изпълнение велититѣ отъ настоятелството разпореджаня и ръководи делата на настоятелството.

§ 32. Настоятелството назначава и уволнява джамийскитѣ служители и прѣдставя по установения редъ на съответния мѣстия или мѣстийски намѣстникъ кандидати за свещенослужители.

То контролира джамийскитѣ служители и всѣхъ богоугодни заведения на общината и бди за реда и чистотата въ тѣхъ.

§ 33. Настоятелството е длъжно тогва и наврѣменно да изпълнява заповѣдитѣ и нарежданията на Министерството на Външнитѣ Работи и на Илюстрациитѣ, на Главното мѣстийство и на респективния мѣстия или мѣстийски намѣстникъ.

§ 34. Всеко настоятелство трѣбва да води слѣднитѣ книги: 1) главна приходо-разходна книга, 2) протоколна книга, 3) касова дневникъ, 4) инвентаръ, 5) квантационна книга и 6) входницѣ и изходящъ дневникъ.

Тѣзи книги трѣбватъ да бѣдатъ промуеровани, пронумеровани и заверени отъ респективния мѣстия или мѣстийски намѣстникъ.

§ 35. Длъжността членъ на настоятелството е почетна и безплатна.

Лицето, натоварено съ касовата служба на настоятелството, мѣсаръ и неговъ членъ, може да получава вознаграждение, въ размѣръ най-много 3000 л. годишно отъ общия приходъ на общинскитѣ имоти.

§ 36. Никой членъ на настоятелството не може да напусне длъжността си прѣди да бѣде формално уволненъ съ заповѣдъ на Министерството на Външнитѣ Работи и на Илюстрациитѣ, на негово мѣсто министерството назначава оня, който при избора е получилъ най-много гласове подиръ утвърдитѣ членове.

§ 37. Ако нѣкой членъ на настоятелството не приеме длъжността, по уважителни причини, или ако не изпълни длъжността си, или я изпълнява небрежно, Министерството на Външнитѣ Работи и на Илюстрациитѣ, по прѣдставление на мѣстията или мѣстийски намѣстникъ, го уволнява и намѣства на реда, указанъ въ § 36.

§ 38. Въ случай че бѣде уволненъ прѣседателътъ, подпредседателътъ или секретарь-касерьтъ или нѣкъ и нѣмаатъ заедно, настоятелството, слѣди като министерството номинира съставъ му по горѣказания редъ, избира нови членове съгласно § 25.

§ 39. Ако настоятелството съ своитѣ дѣйстви нарушава разпореджанята на гоя уставъ и опщетавъ интереситѣ на общината, Министерството на Външнитѣ Работи и на Илюстрациитѣ, по прѣдложение на мѣстията или министерството при възражовѣдния отдѣлъ, назначава друго настоятелство, по реда указанъ въ § 23.

§ 40. Настоятелствата сѣ съобщаватъ съ Министерството на Външнитѣ Работи и на Илюстрациитѣ посредствомъ съответния мѣстия или мѣстийски намѣстникъ.

§ 41. Всеко настоятелство има печатъ и блика съ държавнитѣ герби и надписъ на българскя и турскя: "Народно Българско мюсюлманско възражовѣдно община..."

г) Бюджетъ на възражовѣдната община.

§ 42. Финансовата година на възражовѣдната община почва отъ 1 априлъ и свършва на 31 мартъ. За всѣхъ такива година настоятелството съставлява бюджетно-проектъ за приходитѣ и разходитѣ на общината.

§ 43. До 16 януария настоятелството приготвялява и прѣема бюджетно-проектъ, който въ три екземпляра явярва на съответния мѣстия или мѣстийски намѣстникъ. Последнитѣ прѣглежда бюджетно-проектъ и най-късно до 1 февруарий го явярва, пра събѣ мотивирани мѣтние, въ Главното мѣстийство, който най-късно до 15 февруарий, съ мотивирани докладъ го явярва въ Министерството на Външнитѣ Работи и на Илюстрациитѣ за утвърждение.

Единиятъ екземпляръ отъ утвърдения бюджетъ остава въ министерството, другиятъ у мѣстията или мѣстийския намѣстникъ, а третия се явярва на настоятелството за изпълнение.

§ 44. Ако министерството не утвърди бюджета поради опущения и нецѣлѣснотѣ въ него, прѣема го на настоятелството за повторно разглеждане и поправка или пъкъ, ако прѣмето е късно, самопзирава опущенията и поправилноститѣ и слѣди, тогва го утвърждава.

Когато новиятъ бюджетъ не се утвърди до 1 априлъ до утвърдението му, остава въ сила стариятъ бюджетъ.

§ 45. Всека сума отъ бюджета се употребява само за опредѣлената цѣль. Ни една сума не може да се прѣнесе отъ единъ параграфъ за пострѣшно разходи по другъ §.

Забелѣжка. Сумитѣ на наддръжка въ частнитѣ мюсюлмански училища въ общината се явярватъ на разходъ и се турятъ на разположение на съответното мюсюлманско настоятелство.

§ 46. Ако въ течение на бюджетната година, сумата по нѣкой § се укаже недостатъчна, тя може да се попълня отъ § „Запазень фондъ", който не трѣбва да надмывава 5% отъ общата сума на бюджета. Сумата отъ този § може да се прѣнесе въ други §§ по разхода само по решение на настоятелството, възъ основа на мотивирани писменни изложение на секретарь-касиера.

Отъ § „Запазень фондъ" не могатъ да се увеличаватъ §§ за наддръжане лични съставъ на служимитѣ при настоятелството, джамийитѣ и богоугоднитѣ заведения, както и § „непрѣдвидени разходи".

§ 47. Отъ излизанитѣ по бюджета на възражовѣдната община 80% се взиматъ за фонда на тая община, а останалитѣ 20% служатъ за общъ фондъ на мюсюлманското възражовѣданье въ нарството.

Сумитѣ по тия фондове се явярватъ въ Българската народна или земледѣлческа банка или съ тѣхъ се купуватъ българскы държавни цѣлѣни книжа.

Приходитѣ на общинския фондъ се явярватъ за подпомагане на бѣдни, сираци и пр. въ района на общината.

Разходването на приходитѣ отъ тая фондъ става съ мотивирани решение на настоятелството, утвърдено отъ респективния мѣстия или мѣстийски намѣстникъ.

д) Каса и отчетность на настоятелството.

§ 48. Всеко настоятелство прѣдвжидъ въ бюджетъ си 10% отъ общитѣ приходи за наддръжка на новоприѣденото при Главното мѣстийство „отдѣление за духовенството и вакъфитѣ".

§ 49. Секретарь-касерьтъ ярябира приходитѣ и ярянавежда и оправдава разходитѣ, съгласно бюджета, на възражовѣдната община.

§ 50. Лицето, което изпълнява касовата служба на общината, било то членъ на настоятелството или не, прѣдставлява гаранция прѣвъ него въ размѣръ и видъ, какъвто настоятелството опрѣдѣли.

Гаранцията се съхранява у прѣседателъ на общината и се освобождава, по постановление на настоятелството, утвърдено отъ респективния мѣстия или мѣстийски намѣстникъ.

§ 51. Въ месата на селека възражовѣдна община не могатъ да се държатъ по-мече отъ 200 л., а на градока по-мече отъ 500 л. Оствалитѣ приходи се явярватъ въ клубовитѣ и мѣстуритѣ на Българската народна и земледѣлческа банки на текуща ликвидна сметка.

§ 52. Секретарь-касерьтъ се грижи за правилното и наврѣменно събиране на приходитѣ и законностъ-образното ярянавеждане на разходитѣ.

§ 53. Всека постигнала въ касата сума се явярва въ приехтѣнството на висестели. Въ квантационната книга, която съдържа двѣ отдѣлни части: конна, който остава въ книгата и квантация, които се отрѣзва и дава на висестеля.

10) да е надържалъ подлежащия изпитъ при Министерството.

10) да е надържалъ подлежащия изпитъ при Министерството.

Забелѣжка в) Кандидатите се изпитватъ отъ комисията се освобождаватъ отъ данъци.

Забелѣжка б) При провеждането на изпитието на свещенослужителите, присъствието като длъжностъ на кандидатите е задължително.

§ 64. Кандидатите, яв свещенослужители подаватъ следния изпити:

§ 64. Кандидатите, яв свещенослужители подаватъ следния изпити:

а) илюминти и хатибитъ поставяатъ вжелемъ турски четиво, най-малко отъ 5 реда, изъ книгата „Илмек“ съ джамийното на което прилагатъ писмено въ турски езикъ. Всѣки кандидатъ отговаря на 5 въпроса въ религиозната юриспруденция, относими до богослужението и бракосъюза и на три въпроса по благочестието и теджидата. При това всѣки кандидатъ да — илюминти и хатибитъ произнесе по единъ „ашри-шерифъ“ отъ Корана и се внимава до колко той спазва интонацията, изговора отъ теджидата;

а) илюминти и хатибитъ поставяатъ вжелемъ турски четиво, най-малко отъ 5 реда, изъ книгата „Илмек“ съ джамийното на което прилагатъ писмено въ турски езикъ. Всѣки кандидатъ отговаря на 5 въпроса въ религиозната юриспруденция, относими до богослужението и бракосъюза и на три въпроса по благочестието и теджидата. При това всѣки кандидатъ да — илюминти и хатибитъ произнесе по единъ „ашри-шерифъ“ отъ Корана и се внимава до колко той спазва интонацията, изговора отъ теджидата;

б) на музичантите се задаватъ няколко въпроса въ религиозната юриспруденция, относими до музичантството. При това всѣки кандидатъ произнася по единъ „ашри-шерифъ“ отъ Корана и се внимава до колко той спазва интонацията, изговора отъ теджидата;

б) на музичантите се задаватъ няколко въпроса въ религиозната юриспруденция, относими до музичантството. При това всѣки кандидатъ произнася по единъ „ашри-шерифъ“ отъ Корана и се внимава до колко той спазва интонацията, изговора отъ теджидата;

в) ванзитъ поставяатъ знакове върху четиво, най-малко отъ 10 реда, изъ книгата „Халѣби“ и го прѣвѣждатъ въ турски. Тѣ отговарятъ и на три въпроса отъ религиозната юриспруденция, относими до богослужението и на три други отъ Корана.

в) ванзитъ поставяатъ знакове върху четиво, най-малко отъ 10 реда, изъ книгата „Халѣби“ и го прѣвѣждатъ въ турски. Тѣ отговарятъ и на три въпроса отъ религиозната юриспруденция, относими до богослужението и на три други отъ Корана.

Забелѣжка I При конкурсния изпитъ между музичантството, музичант и при това се указва еднакъвъ усѣбъ на изпитието се изпитватъ на джамийна.

Забелѣжка I При конкурсния изпитъ между музичантството, музичант и при това се указва еднакъвъ усѣбъ на изпитието се изпитватъ на джамийна.

Забелѣжка II. Свещенослужителите подаватъ изпитието до призоване на общинтѣ изпитието да изпитатъ и въ градската и общинския общини, споредъ изработената за цѣлата крѣпостъ програма.

Забелѣжка II. Свещенослужителите подаватъ изпитието до призоване на общинтѣ изпитието да изпитатъ и въ градската и общинския общини, споредъ изработената за цѣлата крѣпостъ програма.

Забелѣжка III. Заведно съ навлечението на изпитието всѣки кандидатъ внася 30 л. илюминти такса; изговора отъ изпитието се разпрѣделя между члеността на молитвената община и другата половина остава въ полза на джамийното свещенослужителство.

Забелѣжка III. Заведно съ навлечението на изпитието всѣки кандидатъ внася 30 л. илюминти такса; изговора отъ изпитието се разпрѣделя между члеността на молитвената община и другата половина остава въ полза на джамийното свещенослужителство.

§ 65. Изпитната комисия състави протоколъ за резултата на изпитието, като обозначава успѣха на всѣки кандидатъ по отдѣлно. Прѣписъ отъ този протоколъ се изпраща въ Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията за утвърждение. Въз основа на сѣкия протоколъ, министерството приготвява специална комисията за правоспособностъ и ги прѣпраща чрезъ Главно мюфтийство на правоспособността.

§ 65. Изпитната комисия състави протоколъ за резултата на изпитието, като обозначава успѣха на всѣки кандидатъ по отдѣлно. Прѣписъ отъ този протоколъ се изпраща въ Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията за утвърждение. Въз основа на сѣкия протоколъ, министерството приготвява специална комисията за правоспособностъ и ги прѣпраща чрезъ Главно мюфтийство на правоспособността.

Забелѣжка. Изпитието за свещенослужители се провежда веднакъ въ големата прѣвѣ мѣсець посрѣди.

Забелѣжка. Изпитието за свещенослужители се провежда веднакъ въ големата прѣвѣ мѣсець посрѣди.

§ 66. Не се допуша назначаване на джамийски свещенослужителъ или служителъ, безъ да има оирѣдѣно вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 66. Не се допуша назначаване на джамийски свещенослужителъ или служителъ, безъ да има оирѣдѣно вакантно мѣсто за такъвъ.

§ 67. Когато се появи вакантно мѣсто за свещенослужителъ, този отъ кандидатите бива назначенъ, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отговорятъ на поменатитѣ условия, подлагатъ се на конкурсенъ изпитъ прѣдъ изпитната комисия въ съставѣ: прѣдседателъ окръжния мюфтия и членове — прѣдседателя на джамийското настоятелство въ окръжния градъ и трима учени (Улемы) отъ оирѣга. Вакантното мѣсто получава лицето, което спечели изпитието. При еднакъвъ успѣхъ, прѣдпочита се синъ на бившия прѣдседателъ из длъжността.

§ 67. Когато се появи вакантно мѣсто за свещенослужителъ, този отъ кандидатите бива назначенъ, който отговаря на условията на §§ 63 и 64 отъ настоящия уставъ. Ако всички кандидати отговорятъ на поменатитѣ условия, подлагатъ се на конкурсенъ изпитъ прѣдъ изпитната комисия въ съставѣ: прѣдседателъ окръжния мюфтия и членове — прѣдседателя на джамийското настоятелство въ окръжния градъ и трима учени (Улемы) отъ оирѣга. Вакантното мѣсто получава лицето, което спечели изпитието. При еднакъвъ успѣхъ, прѣдпочита се синъ на бившия прѣдседателъ из длъжността.

Въпроситѣ ще се пиматъ въ дѣсно на изпитиетѣ личосте, а отговоритѣ въ лѣво. За всѣки въпросъ всѣки членъ отъ изпитната комисия поставя (Забелѣжка. За успѣха взема се срѣдната забелѣжка. За всѣки изпитъ съставя се подробенъ протоколъ, въ който се показва по отдѣлно успѣха на всѣки кандидатъ. На основание на този протоколъ, окръжния мюфтия издава нужното мюфтийско въ всѣки книга на надържалата изпитието, изпраща го на Главно мюфтийство за утвърждение, следъ което последното прѣпраща цѣлата прѣписка въ Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията. Последното издава удостоверение на назначенния свещенослужителъ и чрезъ окръжния мюфтия изпраща го на правоспособността.

Въпроситѣ ще се пиматъ въ дѣсно на изпитиетѣ личосте, а отговоритѣ въ лѣво. За всѣки въпросъ всѣки членъ отъ изпитната комисия поставя (Забелѣжка. За успѣха взема се срѣдната забелѣжка. За всѣки изпитъ съставя се подробенъ протоколъ, въ който се показва по отдѣлно успѣха на всѣки кандидатъ. На основание на този протоколъ, окръжния мюфтия издава нужното мюфтийско въ всѣки книга на надържалата изпитието, изпраща го на Главно мюфтийство за утвърждение, следъ което последното прѣпраща цѣлата прѣписка въ Министерството на Външните Работи и на Изповѣданията. Последното издава удостоверение на назначенния свещенослужителъ и чрезъ окръжния мюфтия изпраща го на правоспособността.

Забелѣжка. Изпитната комисия се назначава и показва отъ окръжния мюфтия, който ще се произведе изпитието.

Забелѣжка. Изпитната комисия се назначава и показва отъ окръжния мюфтия, който ще се произведе изпитието.

§ 68. Службата на изпитната комисия е почетна. Всѣки кандидатъ обаче, внася по 5 лева за всѣки членъ на комисията и 10 лева въ полза на училището. Специаленъ конкурсъ е назначенъ на вакантната длъжностъ, внася отдѣлно въ полза на сѣрѣжницето 40 лева, което

§ 68. Службата на изпитната комисия е почетна. Всѣки кандидатъ обаче, внася по 5 лева за всѣки членъ на комисията и 10 лева въ полза на училището. Специаленъ конкурсъ е назначенъ на вакантната длъжностъ, внася отдѣлно въ полза на сѣрѣжницето 40 лева, което

1) да притежава свидѣтелство за завършенъ курсъ на медресе, или най-малко да отговаря на условията прѣдвидени въ § 64 отъ този уставъ;

1) да притежава свидѣтелство за завършенъ курсъ на медресе, или най-малко да отговаря на условията прѣдвидени въ § 64 отъ този уставъ;

2) да е български поданикъ;

2) да е български поданикъ;

3) да знае говоримия официаленъ езикъ и да е грамотенъ на него;

3) да знае говоримия официаленъ езикъ и да е грамотенъ на него;

4) да не е подъ слѣдствие, да не е осъждавъ и лишаванъ отъ граждански и политически права;

4) да не е подъ слѣдствие, да не е осъждавъ и лишаванъ отъ граждански и политически права;

5) да е въ стѣ ненорочно поведение (свидѣтелство отъ административната община, къмъ която се числи);

5) да е въ стѣ ненорочно поведение (свидѣтелство отъ административната община, къмъ която се числи);

6) да се ползува съ почитъ, уважение и доверие между събратимитѣ си (свидѣтелство отъ съответната мюфтийска вѣрноподданна община);

6) да се ползува съ почитъ, уважение и доверие между събратимитѣ си (свидѣтелство отъ съответната мюфтийска вѣрноподданна община);

7) да не страда отъ нѣкои психически или заразителна болестъ (свидѣтелство отъ лѣкаръ на джамийна служба);

7) да не страда отъ нѣкои психически или заразителна болестъ (свидѣтелство отъ лѣкаръ на джамийна служба);

8) да няма никакви външни физически недостатѣци;

8) да няма никакви външни физически недостатѣци;

9) да е изпълнителъ не по 21 година, и

9) да е изпълнителъ не по 21 година, и

охраняват мюфтията в Българската Народна Армия и 20 лева за издръжка на отглеждането на духовенството, назначават при главното мюфтияство.

Удостоверенията, които Министерството на Външните Работи и на Изповяданията издава на правосъдишките, съдебнопрокурорските и горбовия нелокъ, се освобождават от всяка друга такса.

Чл. 64. Във Главното мюфтияство се води особена книга на движението на свещенослужителските персонал.

§ 60. Замянителите от тия устава, свещенослужители, които отговарят на условията, посочени в § 68, без публичен акт, запазват мястата си.

Не отговарящите на тия условия, остават на мястата си, докато бъдат замянени от лица, съответно на мястата.

§ 70. Когато някоя джамийска длъжност остане вакантна, тя се дава на онова лице, което, според вакациата, има право да я претържева. А за джамийски длъжности, които се дават без вакациата, се произвежда конкурсен изпит, по реда, указан в § 67 на тия устава.

§ 71. Когато един притежател на вакационна длъжност без вакациата, умре, без да остави пълнолетен син, или ако такава се дава на непълнолетния му син, който в такъв случай, до пълнолетност си и възстановяване пълнолетния изпит, се замятва от трето лице, което е издръжал с употребяване конкурсния изпит.

Ако малолетния остави няколко малолетни синове, длъжността се издръжа за най-възрастния измежду тях.

§ 72. Когато притежателът на някоя джамийска длъжност, който се дава без вакациата, умре и остави пълнолетен и непълнолетен синове, в такъв случай се поставя на следния начин: след като се даде чрез конкурсен изпит, на всички от пълнолетните синове по една от тия длъжности, останалата длъжност се дава на непълнолетния или, ако с повече такива, на най-възрастния измежду тях. Ако пълнолетните синове не споделят да издръжат конкурсния изпит или след като с го издръжали, оставят длъжността познати, в такъв случай на непълнолетните се раздава, по жребие, по една от най-доходливите длъжности. Ако е само един син, след като му се даде най-доходливата длъжност. Останалите длъжности се раздават чрез конкурсен изпит, на всички лица.

§ 73. Не могат да се дават на едно и също лице длъжности, извършването на които трябва да става едновременно или в различни връщания, но на далечни разстояния — в един и същия град.

§ 74. Непълнолетните, които продължават своето учение, и джамийските длъжности, на които издръжват друга лица, като техни заместители, могат да си поискат длъжността, след като издръжат изисквания конкурсен изпит и то така: мюезините с длъжност да издръжат той изпит до 21 си годишна възраст; имамите, хатибите, мешхетите и ваизите до 25-годишната възраст; а мюдерсите — до 30-годишна възраст.

Чл. 75. Встъпването в длъжност на духовенство се ползва от привилегиите на вехота на военните служби.

§ 75. Ония от горблосочениите лица, които достигнали 15 си годишна възраст, не продължават своето учение; или, макар че продължават учението си, сч пропуснали без законни причини, да държат изпита в горблоръдлените срокове; или пък, които сч били на конкурсен изпит, но не сч могли да го издръжат, изгубват длъжността, която до тогава се считаше условно тяхна. В този случай, длъжността се дава на лицата, които сч издръжали с употребяване изпита.

Чл. 76. Лицата, които заемат някоя длъжност в длъжността му, смятат се същевременно за настоящи по отношение на тая длъжност. За всички случаи, свързани с изпълнение длъжността, те носят отговорността, предвидена за настоящи по вехота на настоящостта. Вадателите, предвидени за изпълнение на тая длъжност, се разпределят по издръжката между непълнолетните и джамията. Всичко те заемат.

§ 76. Забранено е възлагането на джамийска длъжност, която се дава без вакациата, върху лица, които заемат държавна служба.

§ 77. Длъжностите на свещенослужителите смятат: 1) да извършват (огослужават); 2) да извършват; 3) да построят и 4) да издръжат общо всички други религиозни обреди и тържества, предвидени в шариатските закони. Освен това, те сч длъжни да изпълняват служебните духовни поръчки на дръжките си викарии (мюфтините и мюфтийските заместители).

§ 78. Свещенослужителите не могат да бъдат назначавани на длъжности, които сч свързани с отговорност за живота.

§ 79. Някой свещенослужител не може да бъде назначаван на длъжност, която сч свързана с отговорност за живота, ако не е получил разрешение да сч минава по утвърдените в Мотамеханско вбройноуказание.

§ 80. Свещенослужителите не могат да бъдат назначавани на длъжност, която сч свързана с отговорност за живота, ако не е получил разрешение да сч минава по утвърдените в Мотамеханско вбройноуказание.

§ 81. Свещенослужителите имат право да разрешават спорове, по брикоразводни и други такива, които сч свързани с компетентност на мюфтините и мюфтийските заместители.

§ 82. Някой не може, под страх на наказанието, предвидено в чл. 45 и 460 от Наказателния кодекс, да претърже претържението на своите длъжности, ако сч самоволено джамия владее или да носи формено облекчение от дозволеното по шариатските предписания. И други лица, обаче, могат да носят формено облекчение, ако не сч в изпълнение на длъжностите си.

§ 83. Имамите не могат да бъдат назначавани на длъжности, които сч свързани с отговорност за живота, ако не е получил разрешение да сч минава по утвърдените в Мотамеханско вбройноуказание.

§ 84. Свещенослужителите не могат да бъдат назначавани на длъжности, които сч свързани с отговорност за живота, ако не е получил разрешение да сч минава по утвърдените в Мотамеханско вбройноуказание.

§ 85. Някой свещенослужител, по време на отсъствието си без предварително разрешение, не отсъства до 10 дни, сч посочено в параграф 20-ти на джамийските мюфтините или мюфтийските заместители, ако сч длъжността разрешение от окръжния мюфтийски мюфтияство, а за отсъствие повече от това се поисква разрешение от Министерството на Изповяданията. В изповяданията мюфтийските заместители трябва да посетят мюфтията, която ще бъде заместител на службата си, освен ако не сч пострадала от обстоятелствата, които сч свързани с отсъствието му община.

§ 86. Забранено се на свещенослужителите да се обират или да получават възмездие за извършването на своите длъжности.

§ 87. Имамите не могат да се обират или да получават възмездие от селските общини:

- 1) За свидетелство за свободно вотаване — 5 лева и 10 деня;
- 2) За погребение 20 лева;
- 3) За възвращаване 40 лева.

Чл. 88. Забранено се на свещенослужителите да се обират или да получават възмездие за извършването на своите длъжности.

§ 88. Актовете за брак, за развод, за изповядване се съставяват в общината, дълго сч свързани с отговорност за живота, по гражданското състояние, ако сч свързани с отговорност за живота.

§ 89. Всяка община е длъжна да държи особено регистри за отглеждането на духовенството, които сч свързани с отговорност за живота. Тези регистри сч свързани с отговорност за живота, които сч свързани с отговорност за живота, които сч свързани с отговорност за живота.

Глава IV.

Молитвени домове и богоуслужения

§ 90. Всяка вбройноуказана община, която сч свързана с отговорност за живота, трябва да построи молитвен дом, който сч свързани с отговорност за живота.

§ 91. Владиславо на новия молитвен дом, който сч свързани с отговорност за живота, трябва да сч свързани с отговорност за живота. Разрешението се поисква от главното мюфтияство с мюфтийски доклад от мюфтийския заместител на настоятелството на вбройноуказаната община. Този доклад, придружен с проектна сметка, трябва да сч свързани с отговорност за живота. Молитвеният дом, който сч свързани с отговорност за живота, трябва да сч свързани с отговорност за живота.

Уд. Простото правство на сградата се извършва в Министертвото на общинта сгради, патрищата и благоустройството на удобряне и утвърдено.

§ 92. Богослужението в молитвенни домове е безусловно. Богослужение на открито и религиозни процесии се допускат с разрешение от местните административно-полицейски власти.

§ 93. Молитвенни домове служат само за извършване на религиозни треби и обреди, които стават при открити врати. Събрание, за каква и да бъде друга цел, в молитвенни домове се забраняват.

Глава V.

а) Мюфтини и мюфтийски заместници.

§ 94. Въ духовно отношение мюсюлманите в България се управляват от Главния мюфтия, от мюфтин и мюфтийски заместници.

Броят и съдържанието на мюфтин и мюфтийски заместници се определят от Министерството на Външните Работи и на Изповяданията.

§ 95. Мюфтин и мюфтийски заместници са духовни изданици на повремените или районни административно-судобни органи на Министерството на Външните Работи и на Изповяданията и на главното мюфтияство.

§ 96. Мюфтин и мюфтийски заместници се назначават от Министерството на Външните Работи и на Изповяданията по предложение на Главния мюфтия. При назначаване на мюфтийски заместници главният мюфтия взема мнението на надлежния окръжен мюфтия.

Вабзъжка. Окръжният мюфтия се назначава с Парокъ Указ, а мюфтийски заместници — с министерския указ.

§ 97. Мюфтин и мюфтийски заместници, за да могат да изпълняват функциите си на служба, трябва да бъдат освободени от морално, издадено от главното мюфтияство и да притежават условията, изброени в § 98.

§ 98. Кандидатите за мюфтин и мюфтийски заместници трябва да притежават следните качества:

- 1) Да не са оскъждани и лишени от граждански и политически права и да не са под съдствие.
- 2) Да са български поданици, да знаят говоримия български език и да са грамотни на него.
- 3) Да са с непорочно повъдене (свидетелство от административната община, към която са числи).
- 4) Да се ползват между съвремените си с почит, уважение и доверие (свидетелство от настоятелството на вѣроизповѣдната община).
- 5) Да не са страдали от никаква психическа или заразителна болест (свидетелство от лекар на държавна служба) и да нѣмат видими физически недостатѣци;
- 6) Да са навършили 30-годишна възраст;
- 7) Да притежават издѣлката или свидетелство от духовноучилище „Нювзай“.
- 8) Или да са издържали нужния изпитъ дръв висшето духовно съдъ.

Вабзъжка I. Мюфтин и мюфтийски заместници, които по време на служба, извършат, издават, издават своите по-големи и на малки, ако отговарят на условията предвидени в § 98, освобождават се от настоящия параграфъ. Въ противен случай те се освобождават постъпенно съ шестмесечен срокъ.

Вабзъжка II. Мюфтин, които са служили най-малко 1 година и мюфтийски заместници, които са служили 6 години, освобождават се от настоящия параграфъ в § 98 п. 1.

§ 99. Кандидатите за мюфтин и мюфтийски заместници, трябва да надържат писменъ изпитъ по следните предмети:

- 1) по Диреръ;
- 2) по Меджеде (гражданско право);
- 3) по Весаяя феранъ (законъ за наследството, даренията и завѣщанията);
- 4) по Минакатъ и Муфарекатъ (законъ за брака и разводъ);
- 5) по сѣщностенитъ правля по гражданското ишишное съдѣроизводство;
- 6) по Усули Кятабети-Ресиме и Сакъ-Шори (официални-вороспощенция и шарииски съторо и книга).

Вабзъжка I. При провеждането на изпитъ присъстват и двама от Министерството на Външните Работи и на Изповяданията.

Вабзъжка II. Всѣки кандидатъ има право да се освободи от изпитъта си по 1 или 2 предмета, подготвени от него, освобождават се от настоящия параграфъ, а освободените от него се освобождават от настоящия параграфъ.

§ 100. Мюфтините се дѣлят на три класа, а мюфтийскитъ заместници на два — по старшинство на служба; и показват при изпита усети; според това, те получават заплатата, каквато се предвижда ежегодно в бюджета на Министерството на Външните Работи и на Изповяданията.

§ 101. Мюфтините и мюфтийскитъ заместници могат да предприемат обиколки въ свои райони, или да издават книги от предѣлите на България, безъ предварително разрешение на Министерството на Външните Работи и на Изповяданията. Разрѣшението се издава чрезъ Главния мюфтия съ мотивиранъ докладъ.

§ 102. Мюфтините и мюфтийскитъ заместници се учредяват от Министерството на Външните Работи и на Изповяданията по решение на административния съветъ при министерството, съгласно Закона за чиновниците на гражданското ведомство. Като членъ на административния съветъ, съ същиятосъщъ срокъ присъствува и същъ делегатъ на Главното мюфтияство.

§ 103. По каквито и да било въпроси мюфтините и мюфтийскитъ заместници не могат, въ качеството си на длъжностни лица, да се сношават съ чуждестранни публични учреждения и службени лица въ или вънъ от България, освенъ посредствомъ Министерството на Външните Работи и на Изповяданията — за чужбина и окръжните управлени на вѣршишността на България.

§ 104. Мюфтините се сношават направо съ Министерството на Външните Работи и на Изповяданията и съ Главното мюфтияство, а съ другитъ окръжни или общински власти чрезъ окръжнитъ управители или общински началници. Мюфтийскитъ заместници се сношават съ надлежния мюфтия, окръжния управител или общински началници.

§ 105. Мюфтините и мюфтийскитъ заместници издаватъ позволителни за вѣчаване (изнѣмано) на основание на помѣнатото въ § 83 свидетелство, срещу такса, определена съ законъ отъ Финансовото министерство, въ полза на държавното/окръжното. Като сѣщорѣшено се внасятъ по 20 л. за първо и 10 л. за второ вѣчило, въ полза на фонда за построяване и издръжане на духовно училище „Нювзай“.

§ 106. Мюфтините и мюфтийскитъ заместници могат да издаватъ документи само по шарииски дѣла и то на основание законно обѣрбоване за вѣчаване.

§ 107. Мюфтияствата и мюфтийскитъ заместничества иматъ печатъ и бланш, съ държавенъ гербъ и надписъ на български и турски: „Мюфтияство или мюфтийско мѣстничество въ гр. ....“

б) Канцелария при мюфтияствата и мюфтийскитъ заместничества.

§ 108. Книгата, кореспонденцията и финансовитъ дѣла на мюфтияствата и мюфтийскитъ заместничества се водятъ отъ канцелария, състояща се най-малко отъ секретаръ-касиеръ, кاتبъ по шарииски дѣла и разогненъ.

Вабзъжка. Въ отсъствието на мюфтин или мюфтийски заместници шарииски дѣла се водятъ отъ шарииски кاتبъ.

§ 109. Мюфтияствата и мюфтийскитъ заместничества водятъ:

- 1) главно приходо-разходна книга; 2) квантационна книга; 3) касовъ дневникъ; 4) инвентарна книга; 5) изходящъ и входящъ дневникъ; 6) регистъръ на вляма, изляма и касами; и 7) регистъръ на вписване вѣтовѣ по гражданското състояние.
- Книгитъ упоменати въ п. п. 1, 2 и 4 нѣтъ се извършватъ пронумеровани, прошнуровани, и подпечатани отъ Министерството на Външните Работи и на Изповяданията.

§ 110. Секретаръ-касиеритъ при мюфтините и мюфтийскитъ заместничества трябва да притежаватъ ценза на общински секретаръ-биринци. Тя представяватъ гаранция въ Министерството на Финансите посредствомъ Министерството на Външните Работи и на Изповяданията, съгласно Закона за гаранциите на чиновниците.

Гаранцията се освобождава съгласно сѣщия законъ.

§ 111. За издръжка на канцеларията и на персонала при мюфтияствата и мюфтийскитъ заместничества Министерството на Външните Работи и на Изповяданията предвижда ежегодно въ своя бюджетъ нужнитъ за тая целъ суми.

§ 112. Въ края на всѣки мѣсецъ секретаръ-касиеритъ са длъжни да внасятъ мѣсечнитъ приходи на мюфтияствата и мюфтийскитъ заместничества въ местнитъ

лоние на Българската народна банка. Приходите се внасят по полза на Държавното Скъровище съ вноски ежегодно по два екземпляра, единият от които се задържа в банката, а другият остава в мюфтийството, за да се връщат от него заедно с ведомостта за вида на приходите се изпраща на Министерството на Външните Работи и на Изповяданията за съхранение.

Чл. 108. Чл. 108. Сумите събирани по полза на фонда за духовно училище „Нюмвалд“ се внасят по единак ред по полза на Българската народна банка, като за всяка година се издава ведомостта за това се изпраща на Главното мюфтийство.

Чл. 109. Чл. 109. За всяко заседание, посветено на правителствена сесия се взема в еднакво участие, въ полза на училището „Нюмвалд“. Въ полза на еднико участие се взема в еднакво участие въ всички от всички заседания, издадени от правителствена сесия. Тези суми се внасят въ полза на фонда на духовното училище по реда посочен в забелжителна (а) на този чл.

Глава VI.

а) Главно мюфтийство.

§ 113. Главният мюфтий е духовен представител на мюсюлманското вероизповядание въ царството и има съдействието си в София. Той се избира за срок от пет години и власти чикал. Министерството на Външните Работи и на Изповяданията, на което е изпращан подчинен.

§ 114. Главният мюфтий се избира от мюфтийски и мюфтийски намѣстници, всички пет години. Изборът се произвежда под надзора на Министерството на Външните Работи и на Изповяданията, по посочения по-долу начин.

§ 115. Кандидати за поста Главен мюфтий могат да бъдат мюфтийски, както и всички други лица, които отговарят на условията, предвидени в § 98 на този устав, без забелжител.

§ 116. Кандидатът за поста Главен мюфтий подава заявление за кандидатура си неразрешен съ всички нужди документи на Министерството на Външните Работи и на Изповяданията, най-късно 15 дни преди избора.

Министерството след като одобри и пригласи кандидатурата, изработва листа на кандидатите, измежду които се избира Главният мюфтий.

§ 117. Въ отряден съвет, заловен по Министерството на Външните Работи и на Изповяданията деля мюфтийски и мюфтийски намѣстници се свикват въ столицата, за да произведат избора.

На избора, като председател на правителството, присъства началника на вероизповядания отделе, придружен от съответния инспектор.

§ 118. Изборът се извършва по следния ред: избира се мюфтий и мюфтийски намѣстници, избират помежду си един председател и двама поместници, които ръководят и произвеждат избора.

Гласоодаването е лично и тайно. Всеки избирател трябва да впише въ бюлетина си името на едно от лицата на кандидатната листа.

След като се проверят и преброят бюлетините, от двамата проверители въ присъствието на всички избиратели, председателът на бюрото обявява, по колко гласа е получил всеки един от кандидатите, според преброятелния лист.

Протоколът по избора и преброятелния лист, подписани от бюрото и правителствения делегат, се представят на Министерството на външните работи и на изповяданията за прилагане.

§ 119. Изборът се счита за законен и редовен, ако въ него са участвували най-малко 1/3 от мюфтийски и мюфтийски намѣстници.

§ 120. Министерството на Външните Работи и на изповяданията за прилагане.

§ 121. Изборът се счита за законен и редовен, ако въ него са участвували най-малко 1/3 от мюфтийски и мюфтийски намѣстници.

§ 120. Министерството на Външните Работи и на Изповяданията произвежда за избран кандидата, получава най-много гласове и прави отвореността за утвърдението му въ длъжност съ Царски указ.

§ 121. Министерството на Външните Работи и на Изповяданията съобщава на Шейх Юлия Ислям за избора и утвърдението въ длъжност на Главния мюфтий, ва да бъде той снабден съ нужните меншурти и мюраселе.

§ 122. Длъжностите на Главния мюфтий са: 1) да бди за правилното и редовно функциониране на мюсюлманската вероизповядна организация;

2) да се грижи за развитието на благотворителността и за религиозното и правотенно поведение на народа си;

3) да участва в работите на мюфтийски и мюфтийски намѣстници и чикал тъй на свещенослужителите;

4) да бди и дава наставления за точното изпълнение на Шериятските закони, и

5) той се грижи за подобрието на мюфтийската, съгласно нуждите на сегашното време, за създаване на таки общи програми, както и основанието на духовното училище „Нюмвалд“.

§ 123. Главният мюфтий не може да отсъства от поста си, нито пък да излиза от пределите на царството без редовно разрешено отпусък.

§ 124. Ако се установи, че Главният мюфтий не изпълнява добросъвестно длъжностите си и че съ своите действия нарушава постановленията на този устав и действащите въ страната закони и правилника, Министерството на външните работи и на изповяданията разпорежда за уволнението му и за свикването на мюфтийски и мюфтийски намѣстници за избор на друг Главен мюфтий.

Чл. 108. Чл. 108. Преди да бъде работен на уредбата на Главния мюфтий, Министерството трябва от него писмено като условию обещание по всички точки на обявлението.

§ 125. Главното мюфтийство има печат и близък съ державен герб и надпис на български и турски „Главно мюфтийство въ България — София“.

б) Канцелария на Главното мюфтийство.

§ 126. Книжните, кореспонденцията и финансовите дела на Главното мюфтийство се водят от канцелария, състояща се от: а) Началник, б) началник на канцеларията, в) секретар на шериятски дела, г) архивариус-регистрация, д) писар и разсилни.

Сумите за поддръжка на този персонал се предвиждат ежегодно въ бюджета на Министерството на Външните Работи и на Изповяданията.

§ 127. Началникът на канцеларията изпълнява и касовата служба на Главното мюфтийство, за което прѣставлява подлежащата гаранция, съгласно закона за гаранцията. Той получава цялата кореспонденция на Главното мюфтийство и е отговорен за правилния ход на работите въ канцеларията. Същият пази печата на Главното мюфтийство.

§ 128. Главното мюфтийство трябва да събира за сметка на държавното съкровище, следните приходи:

- 1) такси от закъря на свидетелство, прѣводи и пр.;
- 2) седобини и канцеларски мита, и бери на прѣзподството на делата съгласно чл. чл. 755 и 779 от Закона за Гражданското съдопроизводство.

§ 129. Въ канцеларията на Главното мюфтийство, освен изброените въ § 109 книги, се води регистър за всички книги, стойността им, както и количеството и стойността на направените от тях по мюфтийствата и мюфтийски намѣстничества.

§ 130. При Главното мюфтийство се учредява ново отделение под име „Отделение за духовността и викариат“. Устройството и длъжностите на това отделение са посочени въ § § 176—180 от този устав.

Глава VII.

Мюсюлмански духовни сѣдилице.

§ 131. Има три степени мюсюлмански духовни сѣдилице:

- 1) първостепенни духовни сѣдилица;
- 2) второстепенни духовни сѣдилица;
- 3) висш духовен сѣд.

На тия сѣдилица са подлежащи само шериятски дела. § 132. Мюсюлманските духовни сѣдилица разглеждат и решават само следните дела:

- 1) дела по лични и имуществени отношения между съпрузи;
- 2) дела по лични и имуществени отношения между родители и деца;
- 3) дела бракоразводи;
- 4) дела за недѣлствителни бракове;
- 5) дела за законността на раждането, и
- 6) прѣписи по наследство, както по законна тѣл и по завѣщание.

§ 133. Ако по исконит, помонати въ т. б на § 132, дѣла страня не пожелаат да се сѣдят прѣд духовните сѣ-

дължина, пририпята им, може да се разглежда от възможния окръг или мирови съди на общо основание.

Възложението на страни, че възможните пририпята им да се гледа от духовен съд, може да се направят и след като последният е заключил разглежданото искане, обаче не и след постановяване решение по спор.

§ 134. При исто мюфтияство или мюфтийско намъстничество има един първостепенен духовен съд.

§ 135. Първостепенният духовен съдилища са единични. Съдия при тях е мюфтията или мюфтийският намъстник.

§ 136. Въдомството на първостепенният духовен съдилища се ограничават върху следни участъци, спаднали в района на мюфтияството или мюфтийското намъстничество.

§ 187. Възвешни духовни съдилища за мюсюлманите в царството има три: въ София, Русе и Пловдив.

§ 138. Възвешното духовно съдилище е единична власт.

Съдиите въ него се назначават съ Царски указъ, по докладъ от Министерството на Външните Работи и на Импобиданята, възможу изпитаният за мюфтия, след изслушване мюфтията на Главния мюфтия.

§ 139. Възвешен духовен съд се състои от съдия, катибъ по шер, таки дѣла, секретаръ-ка-теръ и председател.

За издѣлката на канцеларията и на персонала при тези съдилища, Министерството на Външните Работи и на Импобиданята предлага ежегодно въ своя бюджетъ нуждята за цѣлата сума.

§ 140. Висшиятъ духовен съдъ заседава при Главното мюфтияство въ София. Той е колегиялно учреждение, състои се от трима души: въ това число и Главния мюфтия, който по право е председател на съда.

Двамата членове-съди при висшия духовен съдъ се назначава въ реда указани въ § 138.

Забѣлъжка. Когато Главния мюфтия отсъства, по чужди причини, съда се председателствува отъ Намбия, ако той притежава нуждния чинъ; въ противен случай, председателствува старшиятъ членъ съда, а Намбия допълва съда.

§ 141. Кандидатитъ на съдия при Висшия духовен съдъ, освѣтъ качествата и условията, предвидени въ § 88, трябва да притежава и юридическо образование.

Забѣлъжка. До появянето на лица съ юридическо образование, кандидатите могат да бъдат такова, които отговарят на условията, предвидени въ § 88, забѣлъжка (а и б).

§ 2. Дѣловодството и съдопроизводството при Висшия духовен съдъ се води от персонала на канцеларията при Главното мюфтияство.

§ 142. Странитъ на двата членове-съди при този съдъ, се предлагат въ бюджета на Министерството на Външните Работи и на Импобиданята.

§ 143. Възвешниятъ духовен съдилища и Висшиятъ духовен съдъ, имат печатъ и бланка съ държавен гербъ, и надписъ на български и турски: Ангелатическото, днешно мюсюлманскитъ духовен съдъ въ . . . . .

§ 144. Първостепенниятъ и възвешниятъ духовни съдилища разглеждат и рѣшаватъ дѣлата по същество. Висшиятъ духовен съдъ не рѣшава дѣлата по същество по общи редъ на производството, но наблюдава за точното изпълнение на шерификитъ закони и еднаквото имъ прииспособление.

Забѣлъжка. Когато образцовитъ решения на мюфтията и мюфтийскитъ намъстнички подложатъ на разглеждане отъ Висшиятъ духовен съдъ.

§ 145. Възвешниятъ духовен съдилища са длъжни да рѣшаватъ исто дѣло по същество, безъ да го рѣшаватъ на първостепенниятъ духовен съдилища, а по разглеждане и рѣшение.

§ 146. Възвешниятъ духовен съдилища разглеждатъ само онези части отъ решенията на първостепенниятъ духовен съдилища, срещу които се е потянула една частъ.

§ 147. На съда на мюфтийскитъ намъстнички са подложни изборнитъ въ § 132 лични и имуществовени дѣла, цѣлата на които не надминава 1000 лева, а на мюфтийскитъ съдъ са подложни всички шерификитъ дѣла, които наднаватъ въ неговия районъ и дѣлата, които по са подложни на поличиятъ му, мюфтийски намъстнички.

§ 148. Мюфтийскитъ намъстнички рѣшаватъ окончателно всички спорове по имуществовени производствени и шерификитъ касационни, цѣлата на които не надминава

100 лева, а мюфтийтѣ вършатъ сащото по сащото спорове и шерификитъ, цѣлата на които не надминава 1000 лева.

Рѣшенията по тия дѣла могат да се касиратъ въ право въ висшия духовен съдъ.

§ 149. Исполнителнитъ решения на първостепенниятъ духовен съдилища, т. е. рѣшенията на мюфтийскитъ намъстнички и мюфтийтѣ по искове, цѣлата на които наднава 100 лева за първото и 1000 лева за второто, които не подлежат на оптика, могат да се обжалватъ по възвешен редъ предъ възвешниятъ духовен съдъ или въ едноименнитъ срѣту отъ дѣна на произнашето на апелационитъ, а по задочнитъ — отъ дѣна на съобщенето рѣшението.

§ 150. Възвешниятъ духовен съдилища разглеждатъ рѣшаватъ дѣлата само по апелат, по реда указани въ чл. 662 и слѣд отъ закона за гражданското съдопроизводство.

§ 151. Въ рѣшенията на възвешния духовен съдъ се обявява точно: утвърждава ли се то или отменява рѣшението на първостепенниятъ духовен съдъ, или пакъ въ частъ утвърждава или отменява.

§ 152. Когато постановен рѣшението се възвешен духовен съдъ припа дѣлото на първостепенниятъ духовен съдъ съ рѣшението отъ това рѣшение, за да се приведе въ изпълнение по реда указани въ чл. 1225 отъ закона за гражданското съдопроизводство.

§ 153. Окончателнитъ и вѣдени въ законна сила рѣшения и опрѣделения на възвешниятъ духовен съдилища и рѣшенията и опрѣделенията на първостепенниятъ духовен съдъ могат да бъдат отменени отъ висшия духовен съдъ по реда, указани въ чл. 706 отъ закона за гражданското съдопроизводство.

§ 154. Когато се отмени обжаленото рѣшение, висшиятъ духовен съдъ припа дѣлото за ново разглеждане и рѣшаване въ другъ съдъ, близък и равенъ въ компетентностъ на този, който го е разгледал по-рано.

§ 155. Когато подиръ касирането на едно първо рѣшение по исто дѣло, второто рѣшение, което е постановено по сащото дѣло, между самитѣ страни, въ сащото имъ качество, е обжалвано на сащите основания, както и първото, то касационната жалба се разглежда въ общо събрание, състоящо се отъ висшия духовен съдъ и двама духовни съди командирани отъ Министерството на Външните Работи и на Импобиданята.

§ 156. Ако второто рѣшение е касирано, по сащите основания, както и първото, то възвешниятъ духовен съдъ на който е пратено дѣлото, за разглеждане, е длъженъ да се подчини на постановеното въ общото събрание на висшия духовен съдъ, рѣшение, относително повторна даденото отъ този съдъ тълкувание на закона.

Противъ постановеното на това основание рѣшение, жалба не се допуска, но съ това не се унищожава правото за жалба на друго основание.

§ 157. Когато при повторното разглеждане на дѣлото въ общо събрание, висшия духовен съдъ намери подвешитъ касационна жалба за основателна, той може, вмѣсто да върша дѣлото за ново разглеждане въ възвешната инстанция, да го рѣши самъ по същество, ако припаганото нарушение се отнася до криво тълкувание на единъ материаленъ законъ, по отношение на констатиранитъ факти и ако дѣлото е обжално за рѣшение. Въ тая случай, явяващитъ се страни се допускатъ да говорятъ и по съществото на дѣлото.

§ 158. За разяснение на точния разум на шерификитъ закони, духовнитъ съдилища се длъжни да се подчиняватъ на сжденитъ извлечения въ касационното по дѣлото рѣшение. А за разрѣшение на точния смисълъ на закона за гражданското съдопроизводство и други закони, висшиятъ духовен съдилища се длъжни да се подчиняватъ на сжденията на възвешниятъ касационенъ съдъ.

§ 159. Когато при разглеждане на исто дѣло се укаже, че исто отъ постановленията на шерификитъ закони не са ясни за болшинството отъ състава на общото събрание на висшия духовен съдъ, по постановеното на последния, главното мюфтияство може да поиска по възможния редъ разяснение „фетва“ отъ фетвахането при Шейхулисламството.

§ 160. Разпорѣданията на закона за гражданското съдопроизводство, изложени въ книга I гл. гл. 2, 8, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12 и 13, въ книга II гл. гл. 8, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17 и 18, въ книга III гл. гл. 1 и 2, въ книга IV гл. гл. 1 и 2 и въ книга V се прииспособяватъ за мюсюлманскитъ духовен съдилища, съгласно постановленията на тая устанъ.

въ него се посрѣщатъ отъ приходитѣ на всички други
настоятелства въ царството, съгласно тѣхнитѣ бюджети,
както отъ приходитѣ на вакъфитѣ се отсѣждатъ по 10%.

Въ 03-и параграфъ. Счетоводителн приходата галамани, опре-
дѣлена отъ главното мюфтияство и утвърдена отъ Министерството
на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 170. Отдѣленieto за духовенството и вакъфитѣ
подготвяватъ ежегоденъ свой бюджетъ, който изпри-
сватъ за утвърждение въ Министерството на Външнитѣ
Работи и на Изповѣданията. Изпълнитѣ въ тѣхъ бюджетъ
то внасятъ въ Българската Народна Банка въ края на всяка
година тѣ сумма на общия мюсюлмански фискалъ. Когато
капитала на това отдѣление вкористно да стигне, щото
да може да служи за поддръжка на духовници и учители,
въ такъвъ случай, отдѣленieto, съ разрѣшенieto на ше-
ския духовенъ, сѣдѣ при главното мюфтияство и утвър-
ждението на Министерството на Външнитѣ Работи и на
Изповѣданията почва да поддържа известно число бѣдни
мюсюлмански дѣла и сирачета въ разни училища.

Глава IX.

Последни разпоредби.

§ 180. Свещенослужители, които безъ законни при-
чини се провинятъ въ нередовно изпълнение на служеб-
нитѣ си длъжности, се отстраняватъ отъ служба.

§ 181. На осѣденитѣ за прѣсѣпанения свещеносу-
жители се отичматъ изложенитѣ служби и се даватъ
въ други лица, които отговарятъ на прѣдвиденитѣ въ тоя
уставъ условия.

Службатѣ на осѣденитѣ за нарушителя свещеносу-
жители се занаватъ, като ръководнието и изпълнението
имъ се възлага на тѣхни заместници до като трае затъ-
рза на осѣдения за нарушителя свещенослужителъ. Въ
тоя случай заплатата, която се прѣдлага за службата,
се разирѣдѣля по наполовината между титуляра и замест-
ника му въ службата.

§ 182. Отичма се службата на свещенослужители,
които вършатъ дѣйствиа, несъвѣстими съ религиозното му
закане.

Въ тоя случай се прави нужното разрѣждане отъ
надзорния мюфтия или мюфтияски намѣстникъ и рпорта
по това, се изпраща чрезъ главното мюфтияство съ мотив-
нара мѣтна въ Министерството на Външнитѣ Работи
и на Изповѣданията. Последното, следъ като получи об-
ясненята на провиненото лице и памѣри обвиненята про-
диръ него основателни, разпорѣжда за отичанieto на въз-
можната му служба и възлагането ѝ на друго лице, от-
говарящо на условията, съгласно тоя уставъ.

§ 183. За всяко нарушение на тоя уставъ, за което
въма прѣдвидено наказане въ общия наказателенъ за-
конъ, главния мюфтия, мюфтинитѣ и мюфтияскиятъ намѣст-
никъ, сѣдятъ, както и чиновничитѣ и служачитѣ при
дѣлѣ, се подлагатъ на дисциплинарно наказане, съгласно
закона за чиновничатѣ по гражданското ведомство.

§ 184. Полицейскитѣ и административни власти са
дължны да указватъ на време нужното съдѣйствие на
мюфтиятѣ и мюфтияскиятъ намѣстници и сѣднитѣ при
вършененъ на служебнитѣ имъ права и длъжности.

§ 185. Публични подяски за събирание на волни по-
жестуваная за религиозни, благотворителни и общопо-
лезни цѣли стиватъ съгласно налицежитѣ правилници и
законо и съ прѣдвиденieto разрѣшенieto на Министерството
на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

§ 186. Главничитѣ мюфтия, мюфтинитѣ мюфтияскитѣ
замѣстници и сѣднитѣ при духовнитѣ сѣдилица, както
и духовничитѣ при тѣхъ, иматъ всички права и задълже-
ния на български държавни чиновници.

§ 187. При мѣсна сѣдѣ възането на тоя уставъ,
се отичматъ изложенъ за вакъфски изстопелства, само
въ случаи прѣдвиденъ отъ устава срокъ.

§ 188. Постройката, откриването и уредбата на ду-
ховното училище „Новвабъ“ ще стане по особени пра-
вилничѣ.

§ 189. Тоя уставъ влиза въ сила единъ мѣсецъ
следъ обявванетоъ му въ „Държавенъ Вѣстникъ“ и
отичматъ въжениитѣ правила за духовното управление
на мюсюлманитѣ и всички други наредби, които му про-
тивирѣчатъ.

II. Изпълненieto на настоящия указъ възлагае
Нашия Министеръ — Прѣседателъ и Министеръ
на Външнитѣ Работи и на Изповѣданията.

Издаденъ въ Нашия дворецъ въ София на 23 мѣ
1919 година.

На прѣджданитѣ съ собствениата на Негово Вели-
чество Царя рака написано:

БОРИСЪ III.

Принотисахъ.

Министеръ-Прѣседателъ, Министеръ на Вън-
шнитѣ Работи и на Изповѣданията:

Т. Теодоровъ.

На прѣджданитѣ съ собствениата на Негово Вели-
чество Царя рака написано: Одобрено

БОРИСЪ III.

Докладъ до Негово Величество царя.

№ 658.

Господарю!

Понеже дѣйствиущитѣ сега временни правки за
духовното управление на мюсюлманитѣ въ царство
отъ 1865 година, въ много отношения, сѣ непълни
не отговарятъ на днешнитѣ условия на страната, прѣ-
готви се новъ уставъ за духовното устройство и управление
на мюсюлманитѣ въ България.

Като прилагами при настоящия си докладъ указъ
съдържащъ новия уставъ за духовното устройство
управление на мюсюлманитѣ въ България, имамъ честъ
нап-покорно да моля Ваше Величество, ако го одобри,
да благоволите и го подпишете.

София, 19-май 1919 год.

Съимъ, Господарю, на Ваше Величество нап-покоренъ
служителъ и вѣренъ поданикъ,

Министеръ-Прѣседателъ, Министеръ на Външнитѣ
Работи и на Изповѣданията:

Т. Теодоровъ.

Министерство на Финанскитѣ.

Отдѣление за прѣжитѣ данъци.

О К Р Ж Ж Н О

№ 8330.

До г. г. окръжнитѣ и околийскитѣ финансови
началници.

Господине Началнико,

Поради войната, много лица, български и чуж-
доданшини, се отсѣпали и до сега влизъ отъ прѣ-
дѣлитѣ на Царството, като вѣнчаници, естественици,
спрашани отъ мюсюлмански власти, лишени отъ възмо-
жностъ да се върнатъ и др. За тѣхъ лица има неопредѣ-
ленъ прѣчекъ за изпълнението на чл. 30 отъ Закона за данъ-
къ върху печалбитѣ, т. е. за показване декларирани до 1 ю-
ни т. г. Затова отъ подобни лица декларирани за тѣхнитѣ
члѣди отъ заплатата, търговитѣ, имотитѣ имъ и прѣ-
роченото и ще разпорѣдите за облагането имъ съ ре-
венъ данъкъ въ единъ разсрѣдъ, а не въ трикѣти, ако о-
вѣтъ печалбитѣ си до шестъ мѣсеца отъ деня на
връщането имъ въ страната.

Ако се отаринтъ лица непознати декларирани по г.
летѣ, при които ще влизаватъ отъ домашнитѣ или уо-
влашнитѣ зашедепята имъ, да подадатъ заявления
своинитѣ на надлежното, които ще изпращатъ въ Ми-
нистерството. Да се обирно възнаменено на финансови
агенти да дѣлотиушатъ въ духа на изложеното тѣ
за да се избѣчатъ опладания. Вѣданъ вѣдѣжъ, покъ-